

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ HAKKINDA DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

AVRUPA BİRLİĞİ VE
TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ HAKKINDA
DOĞRU BİLİNEN YANLIŞLAR

İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları
Yayın No: 264

Bu çalışma,
İKTİSADİ KALKINMA VAKFI'ndan
Doç. Dr. Çiğdem NAS, Selen AKSES, Sema Gençay
ÇAPANOĞLU, Çisel İLERİ, Derya KAP, Feridun KARAKEÇİLİ,
İlge KIVILCIM, Gökhan KİLİT, Zeynep ÖZKURT, Melih ÖZSÖZ ve
Yeliz ŞAHİN tarafından hazırlanmıştır.

Yayının ilk baskısını hazırlayan
Yrd. Doç. Dr. Zeynep Oya USAL KANZLER'e teşekkür ederiz.

Editör
Çisel İLERİ
İSTANBUL, ŞUBAT 2014

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI
Esentepe Mahallesi, Harman Sokak
TOBB Plaza, No:10, Kat:7-8, Levent
34394, İstanbul
Tel: (212) 270 93 00
Faks: (212) 270 30 22
E-posta: ikv@ikv.org.tr

ISBN: 978-605-5984-57-1

Bu çalışma, İKTİSADİ KALKINMA VAKFI tarafından hazırlanmış,
Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun mali katkısı ile
yayımlanmıştır. Yayının içeriği İKTİSADİ KALKINMA VAKFI'na ait
olup, yayında yer verilen görüş ve düşünceler AB resmi görüşünü
yansıtılmamaktadır. İKTİSADİ KALKINMA VAKFI'nın ve hazırlayanın
ismi belirtilerek alıntı yapılabilir.

Yayına Hazırlık ve Baskı

Genel Yönetmen: Gürhan Demirbaş
Genel Yönetmen Yardımcısı: Eser Soygüder Yıldız
Görsel Yönetmen: Yavuz Karakaş
Editör: Tolga Çatal
Sayfa Tasarım: Şahin Bingöl

Dünya Yayıncılık A.Ş.
Globus Dünya Basınevi
100. Yıl Mah. 34204, Bağcılar - İSTANBUL
Tel: 0212 440 24 24

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
Yanlış 1	Ne yaparsak yapalım, AB bizi almaz.....	8
Yanlış 2	AB bir Hristiyan Kulübü'dür.	9
Yanlış 3	AB üyeliği, Türkiye'nin bölünmesine sebepl olacak.	11
Yanlış 4	AB üyeliği ile örf, âdet, ahlak ve toplumsal kimliğimiz yok olacak.....	14
Yanlış 5	AB üyeliği ile birlikte ulusal egemenlik haklarımız Brüksel'e devredilecek.....	16
Yanlış 6	AB, Türkiye'nin içişlerine karışıyor. Hiçbir aday ülkeden, Türkiye'den istenenler talep edilmiyor.....	19
Yanlış 7	AB üyesi olmamız için sadece başlıklardaki yükümlülüklerimizi yerine getirmek gerekir.	20
Yanlış 8	Tam üyelik sonrasında Türkiye'nin dış politikasını AB belirleyecek.....	22
Yanlış 9	AB, Türkiye'nin tek alternatifi değil. AB üyeliği yerine ABD, Rusya, Orta Doğu ülkeleri, Şanghay Beşlisi vb. ile anlaşmalar yapılmalı.....	25
Yanlış 10	Tam üyelikle birlikte, hemen AB ülkelerinde çalışmaya başlayacağız.....	27
Yanlış 11	AB üyeliği, Türk tarımını bitirecek.....	29
Yanlış 12	AB üyeliği, Türk hayvancılık sektörüne zarar verecek.	33
Yanlış 13	Tam üye olunca, günlük yaşamımızdaki tüm detayları AB belirleyecek. Soframızdaki yiyeceklere bile karışacak.....	35
Yanlış 14	Gümrük Birliği, Türkiye ve AB arasında imzalanmış bir anlaşmadır.....	38
Yanlış 15	Türkiye, Gümrük Birliği'nden zarar görmüştür.....	40
Yanlış 16	AB'ye üye olmak için Maastricht Kriterleri'ni de yerine getirmek zorundayız.	44
Yanlış 17	AB, Birleşmiş Milletler veya NATO gibi uluslararası bir örgüttür.	45

Yanılış 18	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, AB bünyesindeki bir kurumdur.	47
Yanılış 19	Avrupa Konseyi ve AB Konseyi aynı kurumdur.....	50
Yanılış 20	Avrupa Parlamentosu'nun aldığı tüm kararlar bağlayıcıdır.	51
Yanılış 21	Son ekonomik kriz, Avrupa'nın dağılmasına sebep olacak.	52
Yanılış 22	İngiltere çıkmak isterken, biz niye girmek istiyoruz? AB cazibesini yitiriyor.....	55
Yanılış 23	O kadar dava kazandık, hâlâ AB'ye vizesiz giremiyoruz.	59
Yanılış 24	Türkiye, AB Çerçeve Programları'ndan yeterince faydalanamıyor. Katkı sağlamak yerine kendi projelerine kaynak sağlasa daha iyi olur.	62
Yanılış 25	AB Bölgesel Politikası, gelişmiş bölgelerden az gelişmiş bölgelere bir fon transferi politikası niteliğindedir.	65
Yanılış 26	Türkiye AB'ye üye olursa, bir daha çıkamaz.....	68
Yanılış 27	AB üyeliğı yerine imtiyazlı ortaklık da kabul edilebilir.	69
Yanılış 28	AB'ye üye olup, istemediğimiz politikalara katılmayabiliriz.	71
Yanılış 29	AB'nin sadece Türkiye ile Gümrük Birliğı vardır.....	73
Yanılış 30	Schengen Alanı'na sadece AB üyeleri dâhildir.....	74
Yanılış 31	AB'nin sosyal politika alanında herhangi bir kazanımı olmamıştır.	77
Yanılış 32	Avro, sadece Avro Alanı ülkelerinde para birimi olarak kullanılmaktadır.	79
Yanılış 33	AB'nin Çevre Politikası, Türk sanayisinin rekabet gücünü azaltacaktır.	81
Kaynakça	83
İnternet Adresleri	84
Notlar	85

SUNUŞ

Yaklaşık dokuz yıl önce, ülkemizin AB ile katılım müzakerelerine başlamasına ilişkin kararın alınmasına çok kısa bir süre kala yayımlanan “**Avrupa Birliği ve Türkiye-AB İlişkilerinde Doğru Bilinen Yanlışlar**” isimli çalışmayı, AB Komisyonu’nun mali desteği ile Türkiye genelinde 24 ilde gerçekleştirdiğimiz “**Katılım Öncesi Süreçte Türkiye-AB Seminerleri**” adlı interaktif projemiz sırasında karşılaştığımız sorulardan yola çıkarak hazırlamıştık. Bugün ise Türkiye-AB ilişkilerinin en önemli dönüm noktalarından biri olan katılım müzakereleri, halen devam ediyor. Müzakere sürecinin gereği olarak ekonomik, siyasi ve sosyal hayatı ilgilendiren pek çok alanda yapılan reformlar toplumun tüm kesimlerini etkiliyor. Dolayısıyla AB ve Türkiye-AB ilişkileri, gündemde ve vatandaşlarımızın hayatında çok daha fazla yer işgal ediyor.

Elinizdeki çalışmanın ilk baskısından bu yana geçen dokuz yıl içerisinde, Türkiye-AB ilişkilerinde 13 başlıkta müzakereler açıldı, AB ve Türkiye-AB ilişkileriyle ilgili çok sayıda yayın, toplantı, bilgilendirme çalışması yapıldı, pek çok kurumda kendi konusuyla ilgili AB müktesebatını yakından takip eden uzmanlar yetişti. Ancak ikili ilişkilerde kaydedilen ilerlemeye rağmen, eskiden beri dile getirilen kaygılar ve ön yargılar halen varlığını sürdürüyor. Bu gerçekten yola çıkarak, İktisadi Kalkınma Vakfı olarak “**Avrupa Birliği ve Türkiye-AB İlişkileri Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar**” isimli çalışmamızı, içeriğini güncelleyerek ve gündemdeki tartışma konularını ekleyerek yeniden bilginize sunuyoruz.

Basit bir dil ve kolay okunur bir formatta hazırlamaya özen gösterdiğimiz bu yayının her aşamasında bize destek olan AB Bilgi Merkezi Ağı’na, Bahçeşehir Üniversitesi AB Bilgi Merkezleri’nden Aslıhan Karahanlı’ya ve yayının ilk baskısını hazırlayan Dr. Zeynep Oya Usal Kanzler’e bir kez daha teşekkür ediyoruz.

“**Avrupa Birliği ve Türkiye-AB İlişkileri Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar**” isimli çalışmanın ilk baskısında da ifade ettiğimiz gibi, bu yayının, bilgi eksikliği ve ön yargılarla şekillenen, sıklıkla tekrarlandığı için de yaygınlaşan “**yanlış**” algılamaların “**doğru**”lara dönüşmesine katkıda bulunacağını umuyoruz.

İktisadi Kalkınma Vakfı

Yanlış 1 Ne yaparsak yapalım, AB bizi almaz.

Doğru 1 Türkiye, üyelik için gerekli koşulları karşıladığında, AB Üye Devletleri arasında yerini alacaktır.

Türkiye ile AB arasındaki ilişkinin hukuki temeli, 1963 yılında imzalanan ve nihai hedefi tam üyelik olan Ankara Anlaşması'na dayanmaktadır. Bu anlaşma ile başlayan süreç, tam üyelik perspektifimizi AB hukukunun bir parçası haline getirmiştir. 1999 tarihli Helsinki Zirvesi'nde, 15 AB üye ülkesinin ortak siyasi iradesi ile Türkiye'nin adaylığı teyit edilmiş ve diğer aday ülkelerle tam bir eşitlik temelinde ve herhangi bir ön koşula bağlı olmaksızın değerlendirileceği belirtilmiştir. Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yeterli düzeyde karşıladığına ilişkin Komisyon tavsiyesi üzerine, 2004 yılı Aralık ayındaki AB Zirvesi'nde, katılım müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlatılması kararlaştırılmıştır. Müzakereler başladıktan sonra tam üyeliğin gerçekleşmesi ise, Türkiye ile AB arasındaki katılım müzakerelerinin ana hatlarını ortaya koyan Müzakere Çerçeve Belgesi'nde de belirtildiği gibi, Türkiye'nin AB müktesebatına uyum konusundaki çabalarıyla doğru orantılıdır.

Türkiye dâhil müzakere sürecindeki diğer ülkelerin AB üyesi olabilmesi için hangi koşulları yerine getirmesi gerektiği, açık ve net biçimde ortaya koyulmuştur. Söz konusu aday ülkenin tam üye olabilmesi için, AB müktesebatı adı altında düzenlenen tüm AB standart ve kurallarına uyum sağlaması, AB kurumlarının ve Üye Devletlerin onayının alınması ve söz konusu aday ülkenin vatandaşlarının (ulusal parlamentoda ya da referandum yoluyla) onayının alınması gerekmektedir.

Buna karşın, Türkiye'de "ne yaparsak yapalım AB bizi almaz" ön yargısı oldukça yaygındır. Bu ön yargının oluşmasının temel sebepleri arasında, Türkiye-AB ilişkilerinin uzun geçmişi; bu süre zarfında Merkez ve Doğu Avrupa ülkeleri ile katılım müzakerelerine birlikte başladığımız Hırvatistan üye olurken, Türkiye'nin aday ülke olarak kalmaya devam etmesi; AB müzakere sürecinin asimetrik yapısı ve diğer aday ülkelerin tecrübelerinin kamuoyu tarafından yeterince bilinmemesi nedeniyle, AB mükte-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

sebatına uyum konusunda atılması gereken bazı adımların sadece Türkiye'den talep edildiğinin düşünülmesi yer almaktadır. Ayrıca AB ülkelerinde Türkiye'nin üyeliğine, din ve kültür farklılığı, nüfus yoğunluğu, coğrafi konum, ekonomik sorunlar gibi nedenlerle karşı çıkan çevrelerin açıklamaları da, kamuoyundaki ön yargının oluşmasında son derece etkilidir.

Kuşkusuz, AB ülkelerinde tüm kesimlerin Türkiye'nin üyeliği ile ilgili olarak aynı görüşte olmasını beklemek mümkün değildir. Türkiye'nin katılımını destekleyenlerin yanı sıra karşı çıkanların da olması doğaldır. Ancak AB, bir ilkeler ve kurallar sistemidir. Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler hukuki bir temele dayanmaktadır. Üye Devletler, Türkiye'nin üyeliği yönündeki siyasi iradelerini çok net bir biçimde ortaya koymuştur. Türkiye gerekli koşulları yerine getirdiği halde AB'nin Türkiye'nin üyeliğine "hayır" demesi, Birliğin kendisiyle çelişmesine ve dünya kamuoyundaki itibarının tümüyle sarsılmasına neden olacaktır. Bu nedenle Türkiye AB müktesebatına uyum çalışmalarına kararlılıkla devam ederken, AB kamuoyuna da Türkiye'nin üyeliğinin önemi ve olumlu getirilerini doğru bir iletişim stratejisiyle aktarması halinde, AB üyelik hedefine hızla ulaşacak ve kamuoyundaki bu tür ön yargıların güçlenmesinin önüne geçecektir.

Yanlış 2 AB bir Hristiyan Kulübü'dür.

Doğru 2 AB, tek bir din ve kültüre dayanmayan, aksine zengin bir çeşitliliği bünyesinde barındıran sosyokültürel bir mozaiktir.

AB'nin genişleme süreci ve ortak bir Avrupa kimliği tanımlama çabaları, Birliğin harcını oluşturan ortak değerlerin tartışılmasını gündeme getirmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan "AB bir Hristiyan Kulübü'dür" yönündeki söylemlere sadece ülkemizde değil, AB'de de sıkça rastlanmaktadır.

Bu anlayışın kökeninde, "Avrupalı" olmayı geçmiş tecrübelerle indirgeyen bir Avrupa kimliği ve Avrupa kültürü anlayışı vardır. Avrupa'da bazı çevrelerde dile getirilen bu söylem, AB'nin Hristiyan köklerine vurgu yaparak, ortak

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

dini mirasın “Avrupa kimliğinin” en belirleyici unsurlarından biri olduğu iddiasına dayanmaktadır. Türkiye-AB ilişkilerinde sorun olarak görülen Avrupa kimliği tartışmalarında, AB’nin Hristiyan köklerine vurgu yapan ve bu çerçevede bir gelecek tasavvur eden düşünceye göre, Müslüman kimliği nedeniyle “Avrupalı” olarak değerlendirilmeyen Türkiye’nin AB üyeliği söz konusu olmayacak; Türkiye’nin tam üye olması gibi bir olasılık ise AB’nin sonunu getirecektir. Benzer şekilde, Türkiye’de de “AB’nin bir Hristiyan Kulübü” olmasının ülkemizin AB’ye alınmamasının asıl nedeni olduğu iddia edilmektedir. Bu yaklaşıma göre, Türkiye’de nüfusun çoğunluğunun Müslüman olması, bir kültürel uyumsuzluğa neden olmaktadır ve AB, bu sebeple Türkiye’yi istememektedir. Ayrıca AB üyeliği, Türkiye’nin öz kimliği ve kültüründen uzaklaşmasına neden olacağı için kaçınılması gereken bir durumdur.

Avrupa’da, AB’nin Hristiyan dini temelinde şekillenerek, Hristiyan bir kulübe dönüşmesi gerektiği inancını taşıyan bir düşüncenin varlığına rağmen, belirleyici olan hususlar, AB’nin dayandığı temel ilkeler, AB’nin amaç ve nitelikleri, yani Avrupa’daki “genel” yaklaşımdır. 1950’li yıllarda ortaya çıkan bütünleşme düşüncesinin temelinde, iki dünya savaşında yaşanan acı tecrübelerin üstesinden gelerek, çoğulcu yapıda bir siyasi birlik oluşturmak yatmaktadır. Bütünleşme projesi ile yaratılmak istenen bu birliğin harcını oluşturan değerler, demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi evrensel normlar olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, bünyesinde pek çok farklı dine, mezhebe ve inanca mensup bireyleri barındıran AB, diğer tüm dinlere açık olan bir değerler sistemidir. Dolayısıyla, AB’yi “Hristiyan bir kulüp” olarak değerlendirerek, tek bir dinin hâkimiyetine indirgemek, Birliğin üzerine inşa edildiği evrensel değerler ve temel ilkelerini oluşturan çoğulculuk ve hoşgörü anlayışı ile çelişmektedir. Bunun yanında, “Hristiyan kulübü” olma iddiasını AB’nin resmi olarak reddettiği ve Kurucu Antlaşmalarda, Lizbon Antlaşması’nın hiçbir maddesinde “Hristiyan” ifadesine yer verilmediği görülmektedir. AB Antlaşması, Birliğin “Avrupa’nın kültürel, dini ve insani mirasından ilham aldığını” söylemekle birlikte, “demokrasi, eşitlik ve hukukun üstünlüğü” gibi “evrensel” değerlere saygı gösteren her “Avrupalı ülke”nin AB’ye üye olarak

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

katılabileceğini söyleyerek, AB'nin çok kültürlülüğe ve çok dinliliğe saygı ve hoşgörüsünü kanıtlamaktadır.

Son olarak, bugün tüm Avrupa'da yaklaşık 45 milyon Müslüman kökenli insanın yaşaması ve önümüzdeki yıllarda yalnızca Avrupa'nın doğusunda değil, Batı Avrupa'da da bu nüfusun büyük ölçüde artış göstereceği tahminleri, AB'nin içinde bulunduğu çokkültürlü ve çokdinli yapıyı açıkça ortaya koymaktadır.

Yanlış 3 AB üyeliği, Türkiye'nin bölünmesine sebep olacak.

Doğru 3 Türkiye'nin AB'ye tam üye olması bölünmesine değil, aksine, siyasi ve ekonomik istikrarını artırarak, toplumsal uzlaşma kültürünün güçlenmesine neden olacaktır.

AB üyeliğinin bölünmeyi de beraberinde getireceği endişesi, çoğunlukla bireysel hak ve özgürlükleri genişleten Kopenhag siyasi kriterlerine uyum sürecinde dile getirilmektedir. Oysa AB'nin temel değerler olarak benimsediği bu evrensel ilkelere uyum sağlamak, tüm aday ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de demokrasinin güçlendirilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Vatandaşların temel hak ve hürriyetlerinin güvence altına alındığı; bireylerin kendilerini özgürce ifade edebildiği; dil, din, ırk, kültür farklılıkları nedeniyle ayrımcılığa maruz kalınmadığı; demokratik ve şeffaf bir hukuk devleti anlayışının var olduğu bir ülkenin ulusal bütünlüğünün bozulması ve bölünmesi endişesi, son derece yersizdir.

Bugüne dek AB üyesi olup da bölünen hiçbir ülke yoktur. Aksine, AB'nin dayandığı bu temel evrensel ilkeleri reddederek demokrasiyi, insan haklarını ve hukuk devletini yok sayan, otoriter rejimlerle yönetilen ülkelerin bölünme tehdidi ile karşı karşıya kaldığı bilinmektedir. Bu açıdan, AB'nin savunduğu bu evrensel ilkeler, kesinlikle bir bölünme tehdidi olarak algılanmamalıdır.

AB sürecindeki Türkiye'de önemli birçok siyasi, ekonomik ve sosyokültürel değişim yaşanmaktadır. Bu değişimler

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

ele alındığında, AB üyeliğinin Türkiye'nin bölünmesine sebep olmaktan ziyade, ülkeye birçok katkı sağlayacağı bir gerçektir. Örneğin, siyasi açıdan değerlendirildiğinde AB üyelik hedefi Türkiye'nin çağdaş bir toplum olarak yapılanmasına; çağdaş siyasal değerlere, bireysel hak ve özgürlüklere sahip olunmasına; bununla birlikte ülke içinde güvenliğin ve istikrarın sağlanmasına; Avrupa kıtasında önemli bir aktör haline gelinmesine; özellikle Orta Doğu, Kafkaslar, Orta Asya, Karadeniz ve Doğu Akdeniz bölgelerinde önemli bir bölgesel güç olunmasına önemli katkı sağlamaktadır.

Öte yandan, ekonomik kazanımlar çerçevesinde AB üyeliği; çağdaş ekonomik yapılanmanın yanı sıra güvenli ve geniş bir pazara sahip olunmasına; ekonomik gelişmişlik, zenginlik ve istikrara; bununla birlikte bölgesel enerji kaynakları üzerindeki etkinliğinin artmasına ve Orta Doğu, Kafkaslar, Orta Asya, Karadeniz ve Doğu Akdeniz bölgelerinde ekonomik etkinliğin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Yine, AB üyeliğinin gereği olan ekonomik kriterlere uyum, Türkiye'nin temel sorunlarından birini oluşturan ekonomik ve sosyal dengesizliğin aşılmasına da büyük katkı sağlayacaktır.

Türkiye, tüm gelişmekte olan ülkeler gibi sürdürülebilir büyümeyi sağlama, yatırımlarına kaynak üretme ve istihdam yaratma sıkıntısı çekmekte, yabancı yatırımlara ihtiyaç duymaktadır. AB üyesi bir Türkiye'nin, uluslararası piyasalarda daha güvenli ve istikrarlı bir ülke olarak algılanacağı ise şüphesizdir. Ayrıca, Türkiye'nin bölgesel politika kapsamında yararlanacağı yapısal fonlar da bölgeler arası farklılığın azaltılmasına ve refah düzeyinin yükselmesine neden olacaktır.

Son olarak, sosyokültürel kazanımlar kapsamında ise AB üyeliği; çağdaş kültürel değerlerle etkileşime girerek Türk kültürünün gelişmesine ve bölge ülkelerine öncülük etmesine; ırkçılık ve aşırı dini akımlarla mücadele etmesine; kültürlerarası çatışmanın engellenmesine ve kültürlerarası uzlaşmanın sağlanmasına yardımcı olacaktır. Bu bağlamda Türkiye, AB üyelik hedefi ile daha demokratik, insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğü ve sosyal adalet prensiplerine dayanan, sürdürülebilir büyümeyi yaka-

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

lamış, adil gelir dağılımına sahip bir refah devleti olacaktır. Bütün bunlar göz önüne alındığında, AB entegrasyon süreci veya AB üyeliğinin Türkiye açısından bölünme tehdidi değil, aksine toplumsal uzlaşma kültürünü güçlendirecek ve ulusal bütünlüğü perçinleyecek bir fırsat oluşturduğu açıktır.

Nitekim Türkiye'nin, AB'ye üye olduğu takdirde küresel güç merkezi olma yönünde bir adım daha ileriye gideceği ve AB'nin etkin bir üyesi olarak küreselleşen dünyada ve rekabetçi bir ortamda düzenin yeniden şekillendirilmesinde büyük rol oynayacağı; dolayısıyla AB üyeliği ile birlikte Türkiye'de başta güvenlik olmak üzere, demokratik, refah ve zenginlikle sürdürülebilecek yeni bir siyasi düzenin oluşturulması daha muhtemel bir çıkarım olarak değerlendirilebilir.

Yanlış 4 AB üyeliği ile örf, âdet, ahlak ve toplumsal kimliğimiz yok olacak.

Doğru 4 AB, Üye Devletlerin farklı kültür ve kimliklerinden oluşan sosyokültürel bir mozaiktir. Hiçbir Üye Devletin, AB'ye girdiğinde kendi kültürel değerlerinden ve kimliğinden feragat etmesi söz konusu değildir. Aksine, AB'yi AB yapan, "çeşitlilikte birlik" sloganı ile ifade edilen bu renkli mozaığın yarattığı zenginliktir.

Türkiye'de, AB'ye üye olunduğunda örf, âdet ve geleneklerin bozulacağı ve toplumsal kimliğin yok olacağına dair "AB şüpheliği" olarak tanımlanabilecek bir ön yargı, siyasi ve kamusal tartışmalarda zaman zaman dile getirilmektedir. Kuruluş yıllarında sadece altı üyesi olan ancak farklı zamanlarda yeni üyelerin katılımı ile bugün 28 üyeden oluşan bir Birlik halini alan AB, farklı diller konuşan, çeşitli ırk ve kültürlere mensup ülkelerden oluşmaktadır. Bu farklılıklara ve çeşitliliğe rağmen Avrupa bütünlüşme sürecinin asıl amacı, "Avrupa halkları arasında daha yakın bir birlik" oluşturmaktır. Bu anlayışın sonucu olarak, "çeşitlilikte birlik" sloganını benimseyen AB, Birlik içindeki kültürel çeşitlilik ve farklılığın korunmasına özel hassasiyet göstermektedir. Demokrasi

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

ve insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğü gibi ortak değerler ve ekonomik çıkarlar etrafında bir araya gelen ülkelerin oluşturduğu Birlik, tüm Üye Devletlerin ve vatandaşların ulusal, kültürel, dinsel ve dilsel çeşitliliğinin getirdiği zenginliği ve dinamizmi, güce dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Tüm Kurucu Antlaşmalarda, Avrupa halklarının kültürleri ve geleneklerinin çeşitliliğine ve Üye Devletlerin ulusal kimliklerine saygı gösterilerek, kültürlerinin gelişmesine verilen destek ifade edilmektedir.

Üye ülke vatandaşlarının AB'ye duydukları aidiyet hissi olarak da tanımlanabilecek olan "Avrupalı" kimliği, hem ortak bir geçmişe ve ortak değerlere dayanan kültürel bir kimlik hem de AB'ye üye olan ve müzakere sürecindeki ülkelerin siyasi ve ekonomik bütünleşmesini ifade eden politik bir kimlik olarak tanımlanabilir. Bu çerçevede, "Avrupalılaştırma" olarak adlandırılan AB entegrasyon süreci ile birlikte Avrupalı kimliği, ulusal, bölgesel ve yerel kimlikleri etkileyerek dönüşüme maruz bırakmıştır. Ancak bu değişim, AB üyesi ülkelerin vatandaşlarının kendi örf, âdet ve gelenekleri ile ulusal kimliklerini korumasını engellememiştir. Aksine, AB vatandaşları, ulusal kimlikleri yanında ulusüstü bir kimlik olarak Avrupa kimliğini de sahip oldukları toplumsal kimliklerden biri olarak görmüşlerdir. Bu şekilde, bir AB vatandaşı kendini hem Fransız hem de Avrupalı olarak tanımlamıştır. Toplumsal kimliklerin AB bütünleşme süreci ile değişimine rağmen, Avrupa'da yapılan tüm istatistikler, Avrupalıların halen kendilerini öncelikle ulusal kimlikleri ile tanımladıklarını, yani önce bir Alman, Fransız ya da İngiliz olarak hissettiklerini göstermektedir.

Benzer şekilde Türkiye de AB üyelik sürecinden ve Avrupa kimliğinden etkilenmiş, bu sayede toplumsal kimliğini oluşturan geleneksel özellikleri muhafaza ederek modernleşme ve Batılılaşmanın kazandırdığı yeni özellikler ile bir sentez oluşturma çabasına girişmiştir. Esasında, oluşturulmaya çalışılan bu sentezin bir asırdan uzun bir geçmişi vardır. Avrupa ülkeleri ile derin tarihi ilişkileri bulunan Türkiye, Osmanlı Devleti'nin 1836 yılında ilan ettiği Tanzimat Fermanı'ndan bu yana, kendi kültürel değerlerini koruyarak Batı'ya yönelmiştir.

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

Türkiye'nin AB üyeliği, kendi toplumsal kimliğinden, geleneklerinden ve değerlerinden feragat etmesi sonucunu doğurmayacaktır. Dahası, AB üyesi olan bir Türkiye, bu sayede muhafaza ettiği kimliği ve değerlerini AB ülkelerine tanıtmaya ve diğer ülkelerin kültürlerini daha yakından tanıma imkânı bulacaktır; AB'nin ulusal kültürlerin korunması ve teşvik edilmesine yönelik politikaları ve ulusal kültürlerin korunmasına dair programlarından ve mali desteklerinden yararlanacaktır. Sonuç olarak, Türkiye, AB ailesinin bir ferdi olmakla, tarihsel ve toplumsal mirasını ve zengin kültürünü daha iyi koruyup tanıtabilecek, çok kültürlü bu Avrupa mozağine farklı bir renk getirerek, diğer AB üyeleriyle arasındaki kültürel diyalogun gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Yanlış 5 AB üyeliği ile birlikte ulusal egemenlik haklarımız Brüksel'e devredilecek.

Doğru 5 AB üyeliğiyle birlikte ulusal egemenlik hakları devredilmeyecektir. Burada esas olan, Üye Devletlerin de dâhil olduğu ortak bir karar alma mekanizmasına belirli konularda egemenlik aktarımında bulunulmasıdır.

AB adaylığı sürecinde yanlış anlaşılan konulardan birisi de tam üyelikle birlikte ulusal egemenlik haklarının Brüksel'e devredileceği görüşüdür. Hâlbuki AB üyeliği, Üye Devletlerin tüm egemenlik haklarından feragat etmesi sonucunu doğurmaz: Üye Devletler, ulusal egemenlik yetkilerinin bir bölümünü, karar mekanizmasında kendilerinin de yer aldığı AB karar organlarına aktarmak suretiyle, tüm AB adına egemenliği paylaşırlar.

Bilindiği gibi, AB'ye tam üyelik, uluslararası değil, ulusüstü bir örgüte ve hukuk sistemine katılmak anlamına gelir. AB'nin bu ulusüstü yapısı ise kendi hak ve yetkilerine sahip olmasını gerektirir. İşte bu nedenle, ortak amaçların gerçekleştirilmesi hedefi etrafında birleşen AB Üye Devletleri, bunlara ulaşmak için bazı hak ve yetkilerini Birliğe devretme yolunu seçmiştir. Üye Devletlerden devraldığı bu egemenlik parçaları ile kendine bir "egemen yetki alanı" yaratan AB, bu yetkileri kullanarak tüm Üye Devletleri doğrudan ya da dolaylı biçimde bağlayıcı hukuk normları

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

koymaktadır. Ancak söz konusu devir ile birlikte Üye Devletler söz haklarını kaybetmez. Nitekim AB Üye Devletleri, Birliğe yetkilerini devrettikleri alanlarda nasıl bir ortak politika izleyeceklerine birlikte karar vermektedir. Yani bir başka ifadeyle bu yetkiler, Üye Devletlerin de dâhil olduğu kolektif bir karar alma mekanizması tarafından kullanılmaktadır. Öte yandan, AB'nin, ancak Kurucu Antlaşmalarla kendisine tanınan yetkileri, yine ancak kendisine verilen amaçların sınırları dâhilinde kullanabilmekte olduğu da unutulmamalıdır. Bunun dışındakiler, Üye Devletlerin ulusal yetkileri kapsamında bulunmaktadır. Yani, AB Üye Devletlerinin topyekûn bir egemenlik devrinde bulunması ya da tüm egemenlik haklarını ortak kullanıma bırakmaları, söz konusu değildir.

AB Kurucu Antlaşmaları uyarınca Üye Devletler tarafından AB'ye aktarılmış olan ve münhasır yetki adı verilen yetkilere baktığımızda, bu yetkilerin sınırlı alanları kapsadığı görülmektedir. Bu alanları ise iç pazarın işleyebilmesi için gerekli olan rekabet kuralları, para politikası (avroyu kullanan ülkeler için), Ortak Ticaret Politikası, Gümrük Birliği ve Ortak Balıkçılık Politikası altında yer alan biyolojik deniz kaynaklarının korunması oluşturmaktadır. Bunun dışındaki diğer politika alanlarında AB'nin yetkisi, Üye Devletler ile birlikte paylaşılan yetki, tamamlayıcı, destekleyici ve eşgüdüm sağlayıcı eylem ile sınırlıdır.

Türkiye AB'ye tam üye olduğunda, yukarıda belirtilen alanlarda AB'ye egemenlik aktarımında bulunacak ve bu alanlardaki yetkilerini, AB çatısında altında, kendisinin de içinde bulunduğu bir karar alma mekanizmasına devretmiş olacaktır. Böylece Türkiye, bu alanlara ilişkin ortak kararların alınacağı masada yerini alacaktır. Bu nedenle, Türkiye'nin AB tam üyeliğinin egemenlik devri değil ama egemenlik paylaşımı getireceğini ifade etmek daha doğrudur. Türkiye'nin AB'ye üye olması halinde Almanya'dan sonra ikinci büyük nüfusa sahip Üye Devlet olacağından yola çıkarak, AB kurumlarında ve karar alma sürecinde önemli ağırlığı olacağını da akılda tutmak gerekir.

Görüldüğü gibi, AB'ye tam üye olan ülkelerin hangi alanlarda Birliğe münhasır yetki verdikleri, hangi alanlarda yetki paylaşımına gittikleri hukuken belirlenmiştir. Böyle

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

bir yapı oluşturulmasının ardında, yalnızca ekonomik değil aynı zamanda siyasi ve hukuki açıdan da daha güçlü bir entegrasyon yaratma arzusu vardır. AB tam üyeliğinin ardından Türkiye, bu ulusüstü topluluğun bir parçası olarak, bir yandan belirli alanlarda egemenlik aktarımıyla Birliğin ortak hedeflerini destekleyecek, öte yandan bu hedeflere ilişkin politikaların belirlendiği karar alma mekanizmasında yer almak suretiyle bir üst egemenliği paylaşarak dünyada söz sahibi bir gücün karar alıcılarından biri haline gelecektir.

AB Üye Devletlerinin tümü, büyüklüklerine ve güçlerine bakılmaksızın, Birlik içinde aynı sistem ve kurallara tabidir. Bugün Birlik üyesi olan ve uluslararası alanda önemli siyasi ve ekonomik güce sahip Almanya, Fransa, İngiltere gibi ülkeler egemenlik haklarını AB ile ne kadar paylaştırlarsa, Türkiye de o kadar paylaşacaktır. Herhalde hiç kimse bu ülkelerin tüm egemenlik yetkilerini AB'ye devrettiklerini ve Brüksel'den idare edildiklerini iddia edemez. Dolayısıyla, AB tam üyeliği sonrasında ülkemizin Brüksel'den idare edileceği iddiasının da gerçeği yansıtmadığı açıktır.

Yanlış 6 AB, Türkiye'nin içişlerine karışıyor. Hiçbir aday ülkeden, Türkiye'den istenenler talep edilmiyor.

Doğru 6 AB, tüm aday ülkelere uyulmasını beklediği bazı temel kriterlere sahiptir. Ancak bu beklentiler, Türkiye'nin içişlerine karışmak değil; Avrupa standartlarının getirisi olarak, diğer üyelerle ortak paydada buluşmak için belirlenmiş taleplerdir.

Bir aday ülkenin AB üyesi olabilmesi için temel bazı koşullar ve kriterleri yerine getiriyor olması gerekmektedir. Kopenhag Kriterleri olarak bilinen siyasi, sosyal ve ekonomik alanı düzenleyen bu kriterler, aslında AB'yi AB yapan kurallar zinciridir. Söz konusu kriterlerin yerine getirilmesinin Türkiye'nin içişlerine karışılması gibi algılanması, en başta AB'nin sistematik yapısı ve AB-Türkiye ilişkileri hakkındaki eksik ve yanlış bilgilerin ürünüdür. Nitekim bu kriterler, sadece Türkiye'nin üyelik süreci için ortaya

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

koyulmuş özel kural ve düzenlemeler değildir ve Maast-richt Antlaşması'nı takiben adaylık statüsünü elde etmiş tüm aday ülkeler için de bağlayıcıdır. Öte yandan AB ile yürütülen müzakere sürecinde Türkiye'de yapılan reform çalışmaları, Türk halkının refah düzeyini artırma hedefiyle, Türkiye'nin daha demokratik bir ülke olması yolunda atılan adımlar olarak düşünölmelidir. Kopenhag siyasi kriterleri olarak ifade edilen insan haklarının korunması, demokrasinin her alanda etkinleştirilmesi, hukuki devlet anlayışı, din, ifade, basın, cinsiyet ve ırk özgürlüğü gibi temel değerlerin toplum içinde içselleşmesi, bir ülke için AB'nin üyelik hedefinden bağımsız olarak da benimsenmesi gereken değerler bütünüdür.

Bugün Türkiye'nin bölgesinde iyi işleyen bir piyasa ekonomisi ve güçlü bir demokrasi olarak öne çıkmasında, hiç kuşkusuz Kopenhag Kriterleri'ne uyum kapsamında atılan adımların, kabul edilen yasal düzenlemelerin, oluşturulan kurum ve yapıların etkisi büyüktür. AB üyelik kriterlerini karşılayan bir Türkiye, siyasi, sosyal ve ekonomik alanda yükselen standartları ile sadece bölgesinde ve uluslararası arenada saygınlığını ve gücünü artırmakla kalmayacak, aynı zamanda AB içerisinde de etkin bir Üye Devlet olacaktır.

Yanlış 7 AB üyesi olmamız için sadece başlıklardaki yükümlölüklerimizi yerine getirmek gerekir.

Doğru 7 AB üyeliğı için müzakere başlıkları altında düzenlenen müktesebata uyumun yanı sıra gerek AB, gerek Türkiye kamuoyunun desteğinin de alınması gerekmektedir.

Bir ülkenin AB üyeliğı, 35 başlıkta yürütölen müzakerelere bağılı olduğı kadar, hem aday ülkede hem de AB genelindeki kamuoylarının, söz konusu aday ülkenin AB üyeliğine olan desteğine de bağılıdır. Başka bir deyişle, teknik müzakerelerde bir aday ülke ne kadar başarılı olursa olsun, kamuoylarının desteğı olmadan üyeliğın gerçekleşmesi söz konusu değildir. Özellikle Türkiye için bu gereksinim, ülkemizin daha adaylık statüsündeyken kimi AB üyesi ülkelerin hükümetleri tarafından verilen "referandum" kararları ile çok daha önemli bir hal almıştır.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Hâlihazırda 28 üyeli AB'de iki ülke (Fransa ve Avusturya), Türkiye'nin katılım müzakerelerini tamamladığı noktada, ülkenin AB üyeliğini referanduma götürme kararı almıştır. Ancak gerek Fransa, gerekse Avusturya'da alınan kararlarda "referanduma gidebilirim" denilmiş; "ille de referanduma gideceğim" denmemiştir. Her iki ülkede de Türkiye'nin AB üyeliği konusunda referandum yapılıp yapılmayacağına, bu ülkelerde o dönem görevde olacak hükümetler karar verecektir.

AB üye ülkelerinde Türkiye'nin üyeliği ile ilgili referandum yapılmasından bağımsız olarak, Avrupa kamuoylarının Türkiye'nin AB üyeliğine olan desteğinin kazanılması, teknik müzakereler kadar önem arz eden bir konudur. Avrupa kamuoylarının "kalplerini" ve "akıllarını" kazanmak, sadece Türkiye için değil, daha önce aday olmuş, aday olan veya ileride aday olacak tüm ülkeler için önemli bir konudur. Bu noktada "iletişim stratejisi" olarak adlandırılan sürecin de teknik müzakereler ile eş zamanlı olarak yürütülmesi, her iki taraf için de gereklidir.

Bu noktadan hareketle, AB Bakanlığı, 2010 yılında "Türkiye'nin AB İletişim Stratejisi"ni (ABİS) yürürlüğe koymuştur. Söz konusu strateji, Türkiye'nin özelliklerini ve mesajlarını AB üye ülkelere olumlu bir şekilde iletme ve Türkiye'nin AB üyeliğine Avrupa kamuoyu desteğini artırmak kadar, Türk kamuoyunun ülkenin AB üyeliğine olan desteğini artırmayı da hedeflemektedir. Bunun yanında birçok sivil toplum kuruluşu da yayın, medya kampanyası, seminer, konferans, sergi düzenlemek gibi yöntemlerle Türkiye'yi AB üye ülkelerinde daha iyi tanıtmak için çalışmaktadır.

Görüldüğü üzere, iletişim stratejisi çift yönlü bir mekanizmaya sahiptir. Bir tarafta AB içerisinde Türkiye'nin AB üyeliğine olan destek üye ülke, karar alıcılar, medya ve kamuoyları kapsamında artırılırken, diğer tarafta Türkiye içerisinde Türk kamuoyunun AB üyeliğine olan desteğinin yükseltilmesi de amaçlanmaktadır. Dolayısıyla, katılım müzakerelerine paralel olarak iletişim stratejisinin başarılı ve etkili bir şekilde yürütülmesi de ülkemizin AB üyeliği hedefine ulaşması için son derece önemlidir.

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

Yanlış 8 Tam üyelik sonrasında Türkiye'nin dış politikasını AB belirleyecek.

Doğru 8 Üye Devletlerin dış politikalarının belirlenmesi konusunda AB'nin münhasır yetkisi yoktur. Temel ulusal egemenlik alanları olan Ortak Dış ve Güvenlik Politikası'nda esas olan uluslar üstü bütünleşme değil, hükümetler arası iş birliğidir.

AB üyeliği ile ilgili doğru bilinen yanlışlardan birisi de üyelikle birlikte Üye Devletlerin dış politikalarının AB tarafından belirleneceğidir. Hâlbuki AB'nin dış politika alanında münhasır bir yetkisi yoktur. Hükümetler arası iş birliği esasına dayanan bu alanda kararlar, temel olarak oy birliği ile alınmakta ve karar alma sürecinde Üye Devletlerin ulusal çıkarlarını yansıtan AB Bakanlar Konseyi (*Council of Ministers*) ve AB Konseyi (*European Council*) etkili olmaktadır. Hâlihazırda AB Üye Devletlerinin dünya siyasetine ilişkin olaylara karşı farklı dış politika izlemeleri, bunun en açık kanıtıdır.

AB'nin inşası sürecinde "ortak dış politika" ifadesi, önceki Antlaşmalarda yer bulamamış ve bütünleşme ekonomik temelli devam etmiştir. Uzunca bir zaman "Avrupa politik iş birliği" bağlamında hükümetler arası düzeyde devam eden bu süreç, 1980'li yılların sonu, 1990'lı yılların başında yaşanan gelişmeler, özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılması ve Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde meydana gelen rejim değişiklikleri gibi olaylar bağlamında şekil değiştirmiştir. Bu nedenle, 1 Kasım 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) oluşturularak, AB'nin üç temel sütunundan hükümetler arası iş birliğinin temeline dayanan, kararların oy birliği ile alındığı ve Üye Devletlerin veto hakkına sahip olduğu "ikinci sütun" (*second pillar*) olarak kabul edilmiştir. Antlaşma hükümleri uyarınca, ortak dış ve güvenlik politikası, AB'nin yetkisi içine girmez. Bu alandaki konular hassas ulusal egemenlik konuları olarak kabul edildiği için, AB düzeyinde değil, hükümetler arası iş birliği temelinde düzenlenmiştir.

1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile AB'nin uluslararası bir aktör olarak görünürlüğüne

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

artırılması, uluslararası arenada daha tutarlı politikalar izlemesinin ve “tek sesle konuşmasının” sağlanması için ODGP'ye de bir takım değişiklikler getirilmiştir. Bunlardan en önemlisi, şüphesiz aynı zamanda Avrupa Komisyonu'nun Başkan Yardımcılığı görevini üstlenecek bir AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi atanması ve Yüksek Temsilciye görevinde yardımcı olmak üzere AB diplomatik servisi görevini görecektir. Avrupa Dış İlişkiler Servisi'nin kurulması olmuştur. Yüksek Temsilci, ayrıca AB dışişleri bakanlarını bir araya getiren Dışişleri Konseyi'ne de başkanlık etmektedir. Lizbon Antlaşması ile AB'nin üç sütunlu yapısı kaldırılmış, ancak ODGP alanında karar alma süreçlerinde kapsamlı bir değişikliğe gidilmemiştir. ODGP alanında kararlar halen temel olarak oy birliği esasına göre alınmaktadır. Ayrıca Lizbon Antlaşması ile AB tüzel bir kişilik kazanmış ve böylece uluslararası düzeyde yeni haklar elde etmiştir: AB, uluslararası anlaşmalar akdedebilmekte, uluslararası sözleşmelere taraf ve uluslararası kuruluşlara üye olabilmektedir.

Ekonomik birlikten siyasi birliğe doğru giden yolda AB'nin etkili bir ortak dış politika izleme çabaları halen evrimleşme aşamasındadır. Ancak özellikle son yıllarda uluslararası alanda yaşanan gelişmeler ve Üye Devletlerin bu gelişmeler karşısında izlediği birbiriyle çelişen politikalar, siyasi birlik yönünde atılan adımların gelecekte Birlik tarafından ortak bir dış politikanın uygulanması ile sonuçlanmasının çok güç olduğunu göstermektedir. 2003 yılında Irak'a yapılan askeri müdahale sırasında ve Kosova'nın tanınması konusunda Birlik Üye Devletlerinin yaptıkları farklı dış politika tercihleri, bunun en yakın örnekleridir. Öte yandan, özellikle Lizbon Antlaşması sonrasında daha fazla iş birliği içerisinde çalışma yolunda ilerleyen AB'nin kolaylaştırıcılığında yürütülen üst düzey diyalog kapsamında, Belgrad ile Priştine arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi amacıyla, 19 Nisan'da bir anlaşmaya varıldığı hatırlanmalıdır. Bir diğer örnek, E3+3 (Çin, Fransa, Almanya, Rusya Federasyonu, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri) adına, AB Yüksek Temsilcisi'nin İran'la müzakereleri yürütmesidir. 24 Kasım 2013 tarihinde Cenevre'de gerçekleştirilen yoğun müzakerelerin ardından, uzun vadeli, kapsamlı bir çözüme yönelik yaklaşımı tespit eden ortak bir eylem

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

planı üzerinde anlaşmaya varılmıştır. İlk adım olarak bu kapsamlı çözüme uzanacak sürecin, her iki tarafça altı aylık süreyle alınacak karşılıklı tedbirlerin ilkinin kapsamını belirlemiştir.

Bu ve benzeri diğer örnekler dikkate alındığında, AB'nin Üye Devletlerin dış politikasını belirleme gibi bir işlevi olmadığı açıkça görülmektedir. Diğer bir deyişle, AB'nin bu alandaki siyasal kimliği henüz oluşum aşamasındadır. Bu nedenle, üyelikle birlikte Türkiye'nin de dış politikasının AB tarafından belirlenmesi söz konusu olmayacaktır. Bugünkü koşullarda ideal olan, Birliğin ortak çıkarlarının korunması ve AB'nin uluslararası arenada daha etkili bir aktör olması amacıyla, Üye Devletlerin dış politikalarını belirlerken istişare içinde olmalarıdır.

Yanlış 9 AB, Türkiye'nin tek alternatifi değil. AB üyeliği yerine ABD, Rusya, Orta Doğu ülkeleri, Şanghay Beşlisi vb. ile anlaşmalar yapılmalı.

Doğru 9 AB, dünyadaki çok boyutlu bütünleşme projesinin tek başarılı örneğidir. Diğer ülkelerle ikili ilişkilerin geliştirilmesi AB'nin alternatifi değil, ancak tamamlayıcısı olabilir.

Türkiye-AB ilişkileri her zaman inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. "Uzun, ince bir yol" olarak da tanımlanabilecek olan AB üyelik sürecinin sorunlu zamanlarında, AB'nin Türkiye'nin tek alternatifi olmadığı, bunun yerine başka ülkelerle ilişkilerin geliştirilerek iş birliğine gidilmesinin ve yeni ortaklıklar kurulmasının Türkiye'nin çıkarlarına daha uygun olduğu sıklıkla dile getirilen bir görüştür. AB üyeliğinin gerçekleşmemesi ihtimaline karşı bir önlem olarak da değerlendirilen bu görüş, Türkiye'nin dünyanın farklı bölgeleriyle iş birliğine gidebileceği belirtilmekte; "İslam dünyasının lideri olalım", "Orta Asya'ya yönelelim", "Rusya, Ukrayna ve Kafkasya ile birlikte hareket edelim" ya da "Şanghay İşbirliği Örgütü'ne katılalım" gibi fikirler ortaya atılmaktadır.

Bununla birlikte, bir modelin alternatifinin onunla benzer özellikler taşıyan veya onunla kıyaslanabilir bir başka model olması gerektiği göz ardı edilmemelidir. Günümüz

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

uluslararası ilişkilerinde büyük kutuplaşmalardan ziyade ülkelerarası dayanışma ve iş birliği önem kazanmış ve ekonomik temelli çeşitli bölgesel örgütlenmeler oluşmuştur. Ancak ülkelerarası ilişkilerin geliştirilmesi ya da uluslararası örgütlere üyelik ile oldukça boyutlu bir entegrasyonun parçası olmak birbirinden çok farklıdır. AB'nin alternatifi, ancak benzer nitelikte ve bütünleşme amacı taşıyan bir yapı olabilir. Ancak, bölgemizde ekonomik ve siyasi getirileri AB düzeyinde olan böyle bir bütünleşme hareketi bulunmamaktadır. Alternatif olarak ileri sürülen diğer örgüt ve yapılanmalardan farklı olarak ülkemizin tam üyelik yolunda ilerlediği AB, iş birliğinin ötesinde bütünleşme amacı taşıyan, dünyadaki çok boyutlu uluslar üstü bütünleşme projesinin tek başarılı örneğidir. Ekonomik temeller üzerine inşa edilmiş olan AB'nin bünyesine zamanla siyasi ve sosyal boyut da dâhil olmuştur. AB'nin geçmişte yaşanan her ekonomik ve siyasi krizde olduğu gibi bugün yaşanan krizden de güçlenerek çıkabilecek güçte bir Birlik olduğu ve küresel aktör olarak potansiyeli göz önüne alındığında, Türkiye'nin AB üyeliğine alternatifi olmadığı görülmektedir. AB üyesi olan bir Türkiye'nin, bu büyük gücün bir parçası olarak gerek bölgesinde gerek uluslararası alanda etkinliğini çok daha fazla artıracığı açıktır.

Yavaş ilerlediği ve kimi zaman durma noktasına geldiği söylenen müzakere sürecine rağmen, AB norm ve değerlerinin Türkiye'de demokratikleşme ve siyasi istikrarın korunmasındaki rolü ve dünyadaki ekonomik ve mali kriz ortamında AB'nin hala Türkiye'nin en önemli ekonomik ortağı olduğu gerçeğinin de hatırdan tutulması gerekmektedir.

Türkiye, NATO'nun, İslam İşbirliği Teşkilatı'nın, G20 ve D8'in, Karadeniz Ekonomik İşbirliği örgütünün, OECD'nin ve daha birçok bölgesel ve uluslararası kuruluşun aynı anda üyesi olan ender ülkelerden biridir. Türkiye'nin AB üyeliğine alternatif olabileceği iddia edilen çeşitli ülkeler ya da ülke gruplarıyla ekonomik ve ticari ilişkilerini geliştirmesi, ülkemizin AB içindeki konumunu güçlendirici ve tamamlayıcı nitelikte olabilecek iş birlikleri olarak değerlendirilebilir. Diğer bir deyişle, AB ile ilişkilerimiz Türkiye'nin başka örgütlerle iş birliği geliştirmesine engel

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

olmadığı gibi, AB sürecini kararlılıkla sürdüren Türkiye'nin çok yönlü dış politikası kapsamında farklı bölgeler ve ülkelerle iş birliğini de geliştirme stratejisinin bir parçası olarak görülebilir.

AB müzakere ve bütünleşme sürecinin değer ve anlamının farkında olan Türkiye'nin, AB'nin kimi zaman olumsuz yaklaşımlarına rağmen, tam üyelik hedefini kararlıkla sürdürmesi önemlidir. AB Bakanı Egemen Bağış'ın da belirttiği gibi, "Türkiye'nin farklı ittifaklar ve uluslararası kuruluşlarla ilişkilerini, birbirinin alternatifi veya yedeği olarak görmek yanlıştır."

Yanlış 10 Tam üyelikle birlikte, hemen AB ülkelerinde çalışmaya başlayacağız.

Doğru 10 Türk vatandaşları, diğer aday ülkeler gibi, tam üyelik ertesinde serbest dolaşıma dair bir geçiş dönemine tabi tutulacaktır. Geçiş döneminin bitiminde de serbest dolaşım, belirli kurallar çerçevesinde düzenlenmektedir.

Günümüzde yaşanan göç hareketlerinin en önemli istikametlerinden biri de AB üye ülkeleridir. Gelişmekte olan ülkelerdeki ekonomik ve politik istikrarsızlıklarla Avrupa'nın ucuz iş gücüne olan ihtiyacı, bu süreci iki taraflı olarak etkilemiştir. Bu bağlamda, Türkiye'nin AB üyeliğinin Avrupa'ya büyük bir göç dalgası yaratacağı iddiası da Türkiye'nin ekonomik açıdan AB'nin gerisinde olmasına dayandırılmakta, bu nedenle tam üyelik ertesinde Türk vatandaşlarının daha iyi bir sosyal statü ile ekonomik koşullara kavuşmak için diğer AB üye ülkelere göç edeceği düşünülmektedir.

1960'lı yıllarda Türkiye'den pek çok kişi AB üye ülkelere işçi olarak göç etmiş ve bu işçiler hem kabul eden ülkelerin hem de Türkiye'nin ekonomisine katkıda bulunmuştur. Ancak Avrupa'nın göçmen talebi 1970'li yıllarda yaşanan petrol krizlerinin ardından azalmış ve bu çerçevede Avrupa'da sınırlayıcı göçmen politikaları uygulanmaya başlamıştır. Söz konusu sınırlayıcı önlemlere rağmen, yasal veya yasal olmayan yollardan pek çok kişi Avrupa'ya gelmekte ya da iltica hakkı talep etmektedir.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

AB çerçevesinde göç, iki unsurdan oluşmaktadır. İlki, Üye Devletler arasında gerçekleşen ve temelini AB Kurucu Antlaşmalarından alan, kişilerin serbest dolaşımı çerçevesindedir. Diğeri de üye olmayan ülkelerden AB'ye yönelik olarak gerçekleşen göçtür. Bu kapsamda Türkiye'den AB'ye yönelik olarak gerçekleşen göçte, Türkiye AB'ye üye olmadığı için, AB'de yaşayan ve çalışan Türk vatandaşlarının serbest dolaşım hakkı bulunmamaktadır. Türk işçileri, ancak ilgili Üye Devlete hukuki olarak girmiş ise bir takım haklara sahip olabilecektir.

AB tam üyelik süreci ve nihayetinde AB üyeliği, sosyoekonomik sorunların giderilmesinde, doğrudan yabancı yatırımların gelmesinde ve istihdam olanaklarının artmasında son derece etkili olmaktadır. Dolayısıyla refah düzeyini artıran ve ekonomik istikrarı yakalayan bir Türkiye'den, sanıldığı gibi on binlerce insanın AB üye ülkelere göç edeceğini düşünmek yersizdir.

AB üye ülkelerinin adaylık sürecine bakıldığında da Türkiye gibi Portekiz ve Yunanistan'ın da göç iddialarına maruz kalmış oldukları görülecektir. Ancak tam üyelik öncesinde diğer AB üye ülkelere nazaran güçsüz ekonomilere sahip olan bu ülkelerde beklenen olmamış ve göç endişeleri boşa çıkmıştır. Tam üyelik ile birlikte ekonomik olarak hızla kalkınan bu ülkelere diğerlerine, sanıldığı gibi bir göç akını yaşanmamıştır.

AB kuralları ve özellikle Avrupa Birliği Adalet Divanı kararlarına göre, Birlik üyesi vatandaşların iş aramak üzere diğer üye ülkelere gitme hakkı vardır. Ancak söz konusu kişi, aktif bir şekilde iş aradığını ve gerçekten iş bulma şansı olduğunu ispat edemezse, iş arama hakkı, ilgili üye ülke tarafından altı ay süre ile sınırlandırılmaktadır. Bunun yanı sıra, AB üyeliği ile birlikte Türk vatandaşlarının AB üye ülkelerinde hemen çalışma fırsatı yakalaması mümkün değildir. Çünkü AB, özellikle AB genişleme sürecinde, siyasi ve pratik anlamda büyük tartışmalara neden olan işçilerin serbest dolaşımının tam olarak yürürlüğe koyulmasına dair geçiş dönemi düzenlemeleri öngörmüştür.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

AB vatandaşlarının Birlik içerisinde serbestçe dolaşma hakkı, Avrupa entegrasyonunun köşe taşlarından birisidir. Ancak konunun sosyal ve ekonomik hayattaki büyük etkisi ve Üye Devletlerin buna duyarlılığı, söz konusu serbestinin daha kısıtlayıcı ve aşamalı bir şekilde tanınmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'nin AB'ye tam üye olmasıyla birlikte Türk vatandaşlarının hiçbir kurala tabi olmaksızın hemen diğer Üye Devletlerde çalışmaya başlayabilmesi mümkün değildir.

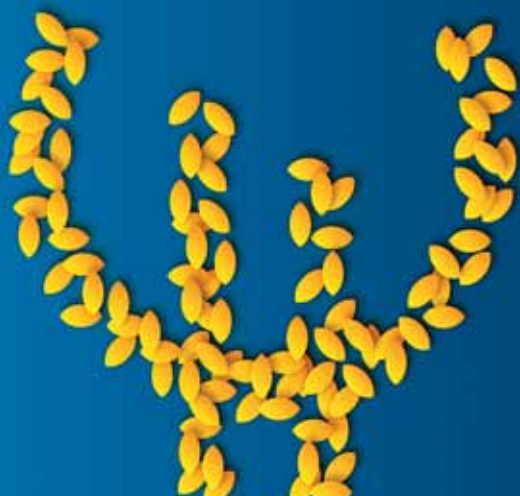
Son olarak, Türkiye'nin son yıllarda göstermiş olduğu yüksek büyüme hızı da göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizin yalnız göç veren değil göç alan bir ülke haline geldiği de dikkate alınmalıdır. Türkiye, gelişen ekonomisi, artan sanayi üretimi ve sağlık, mali hizmetler, inşaat, turizm gibi ilerleyen hizmet sektörleri ile bölgesinde bir çekim merkezi haline gelmiştir. Bazı AB ülkelerinde var olan, Türkiye'nin üyeliğinin büyük bir göç dalgasına sebep olacağı iddiaları, bu nedenlerle gerçeği yansıtmaktan uzaktır.

Yanlış 11 AB üyeliği, Türk tarımını bitirecek.

Doğru 11 AB üyeliğinden kazanılacak faydaların en çok görüleceği alanlardan biri tarım sektörü olacak ve Türk tarımının küresel rekabet gücü artacaktır.

Türkiye, AB üyeliği ile birlikte AB'nin en eski ve en yüksek bütçeli politikası olan Ortak Tarım Politikası'na (OTP) dâhil olacaktır. Üye ülkelerin tarım politikalarını ekonomik ve siyasi olarak tek çatı altında toplayan OTP ile tarım üreticisinin ekonomik refahının artırılması, rekabet edebilirliğinin güçlendirilmesi, sosyal haklarının iyileştirilmesi ve tarımsal üretim veriminin artırılması hedeflenirken, çevrenin korunmasına, insan ve hayvan sağlığına duyarlı üretim yapılmasına ve kırsal kalkınma tedbirlerine özel önem verilmektedir. Bunu yanında OTP ile üretici ve tüketicilerin istikrarlı fiyatlarla kaliteli ürünlere erişmesi amaçlanmaktadır.

AB ile kıyaslandığında Türk tarımı, üretim veriminin düşük olması, üretim alanlarının çok parçalı ve dağınık olma-

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

şı, sulamadaki yetersizlikler, çiftçilerin eğitimi gibi birçok soruna sahiptir. Bu sorunlarla, AB üyeliği karşısında Türk tarımının rekabet edemeyeceği ve biteceği yönünde bir inanış mevcuttur. Uzun yıllar istikrarlı bir tarım politikası ile desteklenmeyen Türk tarımı, 2000'li yıllarında başından itibaren yenilenme sürecine girerken, özellikle AB üyelik hedefi yolunda gerçekleştirdiği kapsamlı reformlarla sorunlarını gidermeye başlamıştır. AB'nin katılım öncesi mali yardım programı kapsamında, özellikle kırsal kalkınma konusunda önemli adımlar atılmıştır. Türk tarımı, AB üyelik müzakerelerini de içine alan son 10 yılda tarımsal üretimini önemli ölçüde artırarak, başta iyi tarım uygulamaları ve organik tarım üretiminde önemli noktalara gelmiştir.

2011 yılında OECD'nin Türk tarım sektörüne ilişkin açıkladığı raporda da belirtildiği gibi, AB'ye üyelik yolunda tarım sektöründe hızlı adımlar atan Türkiye, bu süreçte önemli gelişmeler kaydetmiştir. Raporda, dünyanın yedinci büyük tarım üretici olan Türkiye'nin tarımdaki istihdam payı yüzde 50'den 25'e düşmesine rağmen, üretim değeri son yedi yılda gelişmiş ülkeler düzeyinde gerçekleşmiştir. Tarımsal işletmelerin küçük ölçekli yapısına rağmen, Türkiye'nin dünyanın büyük tarım ihracatçısı ülkelerinden biri olma başarısı sağladığının belirtildiği raporda, tarımsal üretimin hızla arttığı ve özellikle tarla bitkilerinde yüzde 75, meyve sebze ise yüzde 44 oranında büyüme kaydedildiği vurgulanmıştır. Bunun yanında Türkiye, toplam tarımsal alanlarının AB'ye oranla büyüklüğü ve iklimsel farklılıkları nedeniyle ülke içerisinde değişik üretim desenlerine sahip olmanın avantajı ile fındık, kayısı ve kiraz üretiminde dünya lideri; incir, kestane, fıstık, salatalık ve karpuz üretiminde ise dünya ikincisidir. Dünya üretiminde elma, bezelye, soğan, zeytin ve koyun sütünde üçüncü olan Türkiye, taze sebze, üzüm, tütün ve çay üretiminde ise dördüncü büyük ülke konumunda bulunmaktadır. Tarımsal alanların yüzde 55'inin ekilebilir olup yüzde 38'inin mera ve otlak, yüzde 8'inin de yıllık bitkilere ayrıldığı Türkiye, gıda ürünlerinde kendine yeterli bir ülke niteliğini korumaya devam etmektedir. Bu özellikleri ve AB yolunda gösterdiği gelişmelerle sürekli büyüyen Türk tarım sektörü, üyelik kriterlerini karşıladığında AB içerisinde büyük avantaja sahip olacak ve bunun yanında küresel rekabette de AB'nin en güçlü üyelerinden birisi olacaktır.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

OTP bütçesinin önemli bir bölümü, Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu (**FEOGA**) çerçevesinde kullanılmaktadır. Üyeliğin ardından Türkiye, FEOGA aracılığıyla daha sistematik bir mali desteğe kavuşacak ve böylece hem tarım sektöründe çalışanların gelirleri yükselecek hem de tarımsal üretimde verimlilik artışı sağlanacaktır. AB'nin bir yılda tarıma yaptığı sübvansiyonun ortalama 45 milyar avro olduğunu ve bütçesinin yaklaşık yüzde 40'ını oluşturduğunu göz önüne alırsak, üyelik ile beraber Türk tarım sektörünün nasıl bir mali yapının içinde bulunacağını daha iyi anlamış oluruz.

OECD verilerine göre tarımsal desteklerin bütçe içindeki payının yaklaşık yüzde 2,5 olduğu ülkemizde bu oran, yaklaşık 4,5 milyar avroya denk geliyor. AB'de ise tarımda kişi başına verilen tarım desteği, Türkiye'nin çok üzerindedir. Bu yönleri ile Türk tarım kesiminin beklentilerine cevap verebilecek olan OTP'ye dâhil olmak, Türk tarımını bitirmeyecek, aksine Türkiye'nin istikrarlı ve tutarlı bir tarım politikasına kavuşmasını sağlayacaktır.

Diğer yandan AB üyeliği, Türk tarımında önemli bir sorun olan istatistik ve kayıt sistemindeki eksikliklerin giderilmesi açısından da faydalı olacağı gibi, eksikliklerin giderilmesi ile ihtiyaç ve kapasiteye göre politika izlenmesini sağlayacaktır. Adaylık sürecinde gerçekleştirilen çalışmalar arasında yer alan Çiftçi Kayıt Sistemi, Arazi Kayıt Sistemi ve Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (**ÇMVA**) uygulamaları, üyelik ile birlikte OTP'ye uyum konusundaki sorunların da çözümlenmesini sağlayacaktır. OTP'nin şekillendirilmesi amacıyla kullanılan araçların en önemlilerinden olan ÇMVA ile toplanan veriler, başta işletmelerin yıllık tarımsal gelirlerinin belirlenmesi ve izlenmesi ile işletmelerin performanslarının ölçülmesi olmak üzere bilimsel araştırmalar, afet yardımları gibi birçok farklı amaçla kullanılmaktadır. Böylece, uygulanan tarım politikalarının sektöre etkileri ölçülebilmektedir. İşletme geliri ve destek politikaları arasındaki ilişkiyi inceleyen ve OTP'nin tarıma etkisini analiz eden ÇMVA sistemi kapsamında, tarımsal işletmelere ait arazi büyüklüğü, hayvan varlıkları, iş gücü gibi yapısal verilerin yanı sıra üretim değerleri, satışlar ve alımlar, masraflar, varlıklar, borçlar, üretim kotaları, destekler gibi ekonomik ve finansal veriler toplanmaktadır.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

2012 yılı itibarıyla Türkiye'de 12 ilde uygulanan ÇMVA sistemi, 2013 yılı itibarıyla 23 ilde 1000 adet işletme ile uygulanmaya devam edecek ve aşamalı olarak tüm Türkiye'ye yayılımı sağlanacaktır.

AB üyeliğinin Türk tarımı açısından bir diğer getirisi ise ülkemizdeki ürün kalitesini ve standartlarını yükseltmek olacaktır. Artan ürün kalitesiyle birlikte Türk tarım ürünleri, diğer AB üye ülkelerinde ve dünya pazarlarında önemli bir rekabet avantajı elde edilecektir. Türkiye ve AB'nin tarımsal ihracat ve ithalat kalemlerinin uyuşması, üyelik sonrasında, AB'nin dış ticaret açığının bulunduğu pek çok ürünün ülkemiz tarafından sağlanabileceği anlamına da gelmektedir.

Türk tarım sektörünün GSYİH içerisindeki payının düşük olmasına rağmen Türkiye nüfusunun büyük bir kısmı, geçimini tarımdan sağlamaktadır. Bunun başlıca nedeni, yıllarca iyi işleyen bir tarım politikasının olmamasıdır. Üyelik ile birlikte AB Ortak Tarım Politikası'na uyum sağlanması, siyasi değerlendirmelerden arınmış, sabit ve düzgün işleyen bir tarım politikasına sahip olmamızı sağlayacak; Türk tarım ürünlerinin AB pazarına serbestçe girmesine imkân verecek; bunun sonucunda da hem Türk çiftçisinin refahının artırılarak zenginleşmesine hem de Türk tüketicisinin tarımsal ihtiyaçlarını uygun fiyatlarla elde etmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Yanlış 12 AB üyeliği, Türk hayvancılık sektörüne zarar verecek.

Doğru 12 AB üyeliği Türk hayvancılık sektörüne zarar vermeyeceği gibi, sektörün gelişmesine katkı sağlayacak.

Coğrafi özellikleri açısından hayvancılık için uygun şartlara ve potansiyele sahip olan Türkiye, hayvancılık sektöründe 1980'li yıllara kadar verimlilik yönünden olmasa da sayısal açıdan sürekli artış göstermiştir. 1980'den sonra uygulanan istikrarsız tarım politikaları, ırkların yeterince ıslah edilmemesi ve yeterli miktarda ucuz ve kaliteli yem bitkisi ekiminin yapılmaması sonucu, ülkemiz hayvancılığı mevcut durumu koruyamadığı gibi hayvan varlığında

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

da ciddi azalmalar yaşamıştır. 2000'li yıllarda az da olsa iyileşme gösteren sektör, AB üyelik sürecinde yapılan reformlar ve düzenlemelerle 2011 yılına gelindiğinde önemli artışlar yakalamıştır. 2011 yılında, bir önceki yıla oranla büyükbaş hayvan sayısı yüzde 9, küçükbaş hayvan sayısı yüzde 10 oranında artış gösterirken, özellikle AB yolunda önemli adımların atıldığı 2002-2011 dönemi incelendiğinde, hayvansal üretimde ciddi artışların gerçekleştiği ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde süt üretimi yüzde 79, kırmızı et üretimi yüzde 85, beyaz et üretimi yüzde 132 ve su ürünleri yetiştiriciliği yüzde 173 büyümüştür. AB üyeliğine hazırlanan Türkiye'de bu hazırlık dönemi bile sektöre canlılık getirirken, AB'ye üyelik koşullarını tamamlamış bir Türkiye'nin hayvancılıkta yakalayacağı verimlilik ve kalite, küresel rekabette önemli oyuncular arasına girmesini sağlayacaktır. Nisan 2013'te, Türkiye'nin AB'ye yeniden süt ve süt ürünleri ihraç edebilecek kalitede bulunduğu, AB tarafından açıklanmıştır. İlk olarak altı firmanın izin alması bile sektöre olumlu yansımıştır. Üyelikle beraber Türkiye, AB'nin bu konuda 50 yıldır sürdürdüğü istikrarlı politikalara dâhil olacaktır. AB, üye ülkelerin çiftçilerine, ürünlerini en uygun koşullarda değerlendirebilecekleri istikrarlı pazar koşullarını sağlamaktadır. Türk çiftçileri de tam üyelikle birlikte, 500 milyonu aşan nüfusuyla alım gücü yüksek bir pazarda tarım ürünlerini serbestçe pazarlama imkânına sahip olacaktır.

AB'de hayvancılık sektörüne, sadece üretim ve verimlilik anlamında değil, hayvan sağlığı, refahı, taşınması, kimliklendirilmesi konusunda da azami önem verilmektedir. Bunun yanında, ülkemizde de uygulamasına başlanan hayvanların kimliklendirilmesiyle, etin kesilip tüketiciye ulaşmasına kadar olan sürece dair her hareketin kontrol altında tutulabilmesi sağlanmaktadır. AB ayrıca, hayvanların barınma koşullarında hayvan başına düşen alanın genişletilmesi, ortamın hijyen şartlarının sağlanması ve hayvanların nakliyesi sırasında uyulması gereken kuralları belirlemektedir. Tüm bu düzenlemelerin, ülkemizdeki hayvan yetiştiriciliğini ve hayvan refahını önemli ölçüde artıracığı, tüketicilerin daha sağlıklı ve güvenli gıdaya erişimini kolaylaştıracağı, üreticilerin ise daha büyük bir pazarda daha iyi ve istikrarlı kazanç koşullarına erişeceğini öngörmek mümkündür.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Yanlış 13 AB'ye tam üye olunca, günlük yaşamımızdaki tüm detayları AB belirleyecek. Soframızdaki yiyeceklere bile karışacak.

Doğru 13 AB, toplum yaşamını ilgilendiren birçok alanda temel düzenlemeler getirmektedir. Ancak bireylerin yaşamını etkileyen düzenlemeler, esas olarak sağlık, hijyen ve güvenlik standartları ile ilgilidir. Bu standartlara uyum sağlandığı sürece, herhangi bir yasaklama/sınırlama söz konusu değildir.

AB, toplumsal yaşamı ilgilendiren tüm alanlarda temel düzenlemeler getirmektedir. AB müktesebatı olarak adlandırılan bu temel düzenlemelerin, tüm Üye Devletler tarafından benimsenmesi ve uygulanması gerekmektedir. Bunun nedeni, malların, hizmetlerin, kişilerin ve sermayenin serbest dolaşımında olduğu AB Tek Pazarı'nda, Üye Devletlerin farklı politikaları nedeniyle, sistemin işleyişinde aksaklıklar oluşmasının engellenmesidir. Üye Devletler, söz konusu alanlarda AB tarafından belirlenen bu temel düzenlemelere bağlı kalmak kaydıyla kendi ulusal politikalarını yürütmektedir. Bir başka ifadeyle, tüm Üye Devletlerin uymakla yükümlü oldukları asgari müştereklerin karşılanması ön koşuluyla, Üye Devletler, kendilerine özgü nedenlerle sürekli ya da dönemsel olarak farklı politikalar uygulayabilmektedir.

Toplumsal yaşamı etkileyen düzenlemelerde esas olan, hijyen, sağlık ve güvenlik standartlarına uyumun sağlanmasıdır. Türkiye'nin gündemini uzun bir süre gereksiz bir biçimde işgal etmiş olan "kokoreç yasağı" konusu da bu kapsamdadır. Deli Dana hastalığının tüm Avrupa'da etkili olduğu dönemde, üç yaşını aşmış büyük baş hayvanlarda hastalık riskinin yüksek olması nedeniyle, bu hayvanların sakatatlarının yenmesinin insan sağlığını tehdit ettiği yönünde alınan sağlık ve hijyen koşullarıyla ilgili karar, ülkemizde "AB kokoreç yememize bile karışıyor" şeklinde karşılık bulmuştur. Bu örnekten de anlaşılacağı gibi, insan sağlığını tehdit etmediği ve hijyen koşullarına uygun olduğu sürece, geleneksel ürünlerin üretim ve tüketiminin yasaklanması söz konusu değildir.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

AB'nin çok önem verdiği bu konuda Türkiye'nin uyum sağlaması, öncelikle Türk tüketicisinin sağlığı ve gıda güvenliği açısından önem taşımaktadır. AB'de uygulanan gıda güvenliği politikalarının önemi, yaşanan gıda krizlerinde bir kez daha ortaya çıkarken, OTP'de bu yönde gelişmeler yaşanması ve gıda sektörünün AB'nin toplam üretiminden yüzde 13,4'lük pay alarak AB'nin en büyük sanayi üretimini gerçekleştirmesi, konuyu daha da önemli hale getirmektedir.

Dünyadaki en yüksek gıda güvenliği standartlarına sahip olan AB, gıda zincirinin tüm kademelerini içine alan bir yaklaşımla, gıda ve yemlerin üretim aşamasından tüketimine kadar olan tüm süreçte sağlanması gereken standartları belirlerken, uygulamalara sıkı kontroller getirmektedir. Bu kontroller, AB Üye Devletlerinin yanı sıra bu ülkelere mal satan AB üyesi olmayan ülkeler için de geçerlidir. Bu yüzden konuyu, "AB sofralarımıza bile karışacak" şeklinde değerlendirmek yanlış olacağı gibi, bu uygulamayı gerek sağlık boyutuyla gerekse ekonomik büyüklüğü ile iyi anlamak gerekmektedir.

Dolayısıyla AB'nin gıda güvenliği konusundaki tedbirlerine uyum sağlanması, ülkemizdeki tüketicilerin sağlıklı ve kaliteli gıdaya ulaşmasını sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda ülkemizdeki işletmelerin AB ülkelerine ürünlerini satabilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Yanlış 14 Gümrük Birliği, Türkiye ve AB arasında imzalanmış bir anlaşmadır.

Doğru 14 Gümrük Birliği, Türkiye ile AB arasında imzalanmış bir anlaşma değil, 1963 yılında Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) arasında imzalanan Ortaklık Anlaşması'nda (Ankara Anlaşması) öngörülen bir aşamadır.

Gümrük Birliği, Türkiye'nin 1963 yılında AET ile imzaladığı Ankara Anlaşması ile öngörülen ekonomik entegrasyon sürecinin üçüncü ve son aşamasıdır. Çerçevesi Ankara Anlaşması ile çizilen Gümrük Birliği'nin diğer bir hukuki dayanağı ise konuya ilişkin detayların belirlendiği 1971 ta-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

rihli Katma Protokol'dür. Sanayi malları ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsayan Gümrük Birliği, 6 Mart 1995 tarihinde, Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin aldığı "1/95 Sayılı Karar" ile tamamlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ankara Anlaşması ile AET ve Türkiye arasında bir Gümrük Birliği kurulması yönünde öngörülen üç aşamalı sürecin ilk aşamasında, Türkiye ile Topluluk arasındaki ekonomik farklılıkların azaltılması hedeflenmiştir. Bu çerçevede Topluluk, 1971 yılında bazı petrol ve tekstil ürünleri dışında Türkiye'den ithal ettiği sanayi ürünlerine uyguladığı gümrük vergileri, eş etkili vergiler ve miktar kısıtlamalarını kaldırmıştır. Buna karşılık Türkiye, bu dönemde, AET ile arasındaki ekonomik farklılıklar göz önünde bulundurulduğundan, herhangi bir yükümlülük üstlenmemiştir. İlk aşama, belirlenen takvimden beş yıl gecikmeli olarak 1971'de fiilen, 1973'te ise hukuken yürürlüğe giren Katma Protokol ile tamamlanmış ve taraflar arasında Gümrük Birliği'nin kurulmasını amaçlayan Geçiş Dönemi başlatılmıştır. Geçiş Dönemi, tarafların karşılıklı olarak yükümlülükler üstlendiği bir dönemdir. Bu dönemde Türkiye'nin AET'den ithal ettiği sanayi ürünlerine uyguladığı gümrüklerini 12-22 yıllık listeler dâhilinde kademeli olarak azaltarak sıfırlaması, ayrıca üçüncü ülkelere yönelik gümrük tarifelerini AET'nin Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) hadlerine indirmesi hükme bağlanmıştır. Bu dönem sonunda, 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile sanayi mallarında Gümrük Birliği'nin tesis edilmesine ilişkin koşulların oluştuğuna karar verilmiştir.

Görüldüğü gibi Gümrük Birliği, Türkiye-AB arasındaki bir anlaşma değil, süregelen ortaklık sürecinin önemli bir aşamasıdır. Bu çerçevede, Gümrük Birliği'ni kuran 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı Ankara Anlaşması'nın meşru bir sonucu olup, Anlaşma ile oluşturulan kurumların vermiş olduğu bir karardır. Ancak Gümrük Birliği'nin bir anlaşma olmaması, onun hukuki yükümlülükler getirmediği anlamına gelmemektedir; Ankara Anlaşması ve Katma Protokol uyarınca tarafların üstleneceği yükümlülükler belirlenmiştir. Kendi takvimi ve süresi bulunan bu yükümlülükler, 1/95 Sayılı Karar'da tanımlandığı üzere, taraflar arasındaki anlaşma temeline dayanmaktadır. Tüm bu ilişkinin temel hukuki dayanağı olan Ankara Anlaşması ise hiç şüphesiz, AB müktesebatının bir parçasıdır.

Yanlış 15 Türkiye, Gümrük Birliği'nden zarar görmüştür.

Doğru 15 Türkiye, Gümrük Birliği'nden dış ticaret rakamlarına indirgenemeyecek ölçüde önemli kazanımlar elde etmiştir. Gümrük Birliği ile Türk sanayisi rekabet gücünü artırmış ve uluslararası standartları yakalamıştır. Ayrıca, Gümrük Birliği kapsamında gerçekleştirilen uyum çalışmalarıyla da tam üyelik yolunu kısaltacak düzenlemeler getirilmiştir.

Geçtiğimiz son birkaç yıl içinde, özellikle AB'nin ticaret politikasında yeni nesil serbest ticaret anlaşmalarının ivme kazanmasıyla, Türkiye'nin Gümrük Birliği'nden "yarardan çok zarar gördüğü" yönünde görüşler yayılmış ve Türkiye'nin AB ile oluşturduğu Gümrük Birliği'nin revize edilmesi, hatta Türkiye'nin tamamen Gümrük Birliği'nden çıkması yönünde tartışmalar gündeme gelmiştir.

Gümrük Birliği'nin Türk sanayisi ve ticaretini olumsuz etkilediği yönündeki iddialar, genellikle Gümrük Birliği'ni dar bir perspektif içinde sadece dış ticaret rakamlarını göz önünde tutarak yapılan değerlendirmelere dayanmaktadır. Gümrük Birliği'nden Türkiye'nin zarar gördüğü görüşünün temel noktalarından birisi, Türkiye'nin dış ticaret açığının artmış olmasıdır. 1996 yılında Türkiye, AB ile 11.752 milyon dolar değerinde bir ticaret açığı kaydetmiştir. Bu oran, 2012 yılında 28.243 milyona yükselmiştir. Ancak bu süre zarfında Türkiye'nin AB'ye karşı kaydettiği ticaret açığında, önemli dalgalanmalar gözlenmiştir. Örneğin, söz konusu ticaret açığı 2001 yılında 2.277 milyon dolar seviyesine kadar düşmüştür. Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesinde sonra, özellikle 1996 ve 1997 yıllarında, Türkiye'nin dış ticaret açığının arttığı bir gerçektir. Ancak bu durum, büyük ölçüde Türkiye ve AB'nin gümrük duvarlarını farklı zamanlarda indirmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, AB gibi güçlü bir ekonomik birliğe entegre olduktan sonra Türkiye'nin bir süre dış ticaret açığı yaşamaması da beklenen bir gelişme olmuştur.

Türkiye'nin AB ile olan ticaretinde oluşan dış ticaret açığı artışının tek sebebinin Gümrük Birliği ile sınırlandırmak

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

yanlıştır. Türkiye'nin dış ticaret açığını açıklayabilecek diğer önemli faktörlerin başında, Türkiye'nin AB ile müzakerelere süreci, Türkiye'nin iç ekonomik dinamikleri ve dünya ekonomik konjonktürü gelmektedir. Nitekim 1996 yılından bu yana, gerek dünyada gerek Türkiye'de meydana gelen siyasi ve ekonomik krizlerin de göz önünde tutulması gerekmektedir. Türkiye AB'ye karşı dış ticaret açığı verirken, bunun yalnızca AB ile ticaretimizde söz konusu olmadığı, tüm dış ticaretimizde açık vermemizden anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu durum, Türkiye'nin genel ekonomi ve ticaret politikası ile ilgili bir durumdur. Türkiye'nin AB'den yaptığı ithalatın genel olarak işlenmiş ürünler ve makinelerden oluştuğu ve bu ürünlerden Türkiye'nin yaptığı ihracatta girdi olarak faydalandığı da unutulmamalıdır.

Türkiye ve AB arasında Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesi, Türkiye ve AB arasındaki ticari ilişkileri önemli derecede güçlendirmiştir. 1996 yılında Türkiye'nin AB'ye ihracatının toplam değeri 12.569 milyon dolardan 2012 yılında 59.204 milyon dolara kadar yükselmiştir. Böylelikle Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesinden 2012 yılına kadar Türkiye'nin AB'ye ihracatı yüzde 371 oranında artmıştır. Küresel mali krizin AB'yi de etkilemesiyle, 2009 yılında, Türkiye'nin AB'ye olan ihracatı bir yıl içinde 63.390 milyon dolardan 46.977 milyon dolara gerilemiştir. İthalat verilerini incelendiğinde, 1996 yılında Türkiye'nin AB'den ithalatı genel toplam değeri 24.321 milyon dolardan 2012 yılında 87.447 milyon dolara ulaşmıştır. Böylelikle Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesi itibarıyla, 2012 yılına kadar Türkiye'nin AB'den ithalatı yüzde 260 oranında artmıştır. Ancak küresel mali krizin etkisiyle, Türkiye'nin AB'den ithalatı 2008 ve 2009 yılları arasında 74.802 milyon dolardan 56.588 milyon dolara gerilemiştir. Türkiye, AB'nin altıncı en büyük ticari ortağı, AB ise Türkiye'nin en önemli ticari ortağıdır. Ayrıca, Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı yatırımların yaklaşık yüzde 75'i AB kaynaklıdır.

Gümrük Birliği'nin getirdiği yeni rekabet ve pazara giriş koşulları sonucunda, Türkiye'nin üretim yapısı ve böylelikle Türkiye'nin ihracat kompozisyonu da önemli değişikliklere uğramıştır. Nitekim Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesiyle, Türkiye'nin sanayi ürünleri ihracat payını ar-

500

200

AD 68

100

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

tırdığı dikkat çekmektedir. AB'nin tek taraflı olarak Gümrük Birliği'ni başlattığı 1971 yılında Türkiye'nin toplam ihracatının sadece yüzde 20'si sanayi ürünleri iken, bu oran Gümrük Birliği'nin tamamlandığı 1996 yılında yüzde 87 seviyesine çıkmıştır. Dikkat çeken bir diğer önemli husus da sanayi ürünleri ihracatının da kendi içinde değişiklikler kaydetmesidir. Örneğin tekstil ve demir çelik gibi geleneksel ürünlerin dışında, beyaz eşya ve otomotiv gibi katma değeri yüksek ve istihdam açısından önemli sektörlerin ihracatımızdaki ağırlığının giderek arttığı gözlenmektedir. Gümrük Birliği ile Türk sanayisinin ileri teknoloji kullanan AB firmaları ile yoğun bir rekabet içine girmesi, Türk firmalarını teknoloji geliştirmeleri ve Ar-Ge faaliyetlerini artırmaları yönünde teşvik etmiştir. AB ile Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesiyle, Türkiye'nin teknoloji içeren sektörlerinin ihracatının da arttığı ve böylelikle katma değeri yüksek ürün ve sektörlerde Türkiye'nin giderek rekabet gücünü artırdığı gözlenmektedir.

Tüm bunların yanı sıra, AB ile Gümrük Birliği oluşturması sonucunda ve AB üyelik perspektifi kapsamında, Türkiye'nin AB ile mevzuat uyumunu sağlamak için önemli yasal düzenlemeler ve yapısal reformlara imza atılmıştır. Böylelikle, AB teknik mevzuatına ve standartlarına uyum çerçevesinde yerine getirilen yasal ve idari düzenlemeler, Türk sanayisinin üretim anlayışının köklü bir değişim içine girmesini sağlamıştır. Örneğin Türkiye, Gümrük Birliği öncesinde, AB ekonomi müktesebatına uyum kapsamında, ilk defa olarak çağdaş bir rekabet yasası ve Rekabet Kurumu'na sahip olmuştur. Gümrük Birliği, Türk sanayisinin üretim anlayışına ve tüketici bilinçlenmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Gümrük Birliği, ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet kapasitesinin artırılması için yapılan çalışmalara çerçeve oluştururken, üretim kalitesi ve tüketici memnuniyetinin sağlanması yönünde değişikliklere de yol açmıştır. Sonuç itibarıyla, 1996 yılında yürürlüğe giren Gümrük Birliği sayesinde, Türk şirketlerinin rekabet gücünün arttığı, AB ve Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin güçlendiği ve Türkiye'nin rekabet politikası, fikri mülkiyet hakları ve tüketici hakları gibi birçok alanda AB müktesebatına büyük ölçüde uyum sağladığı gözlenmektedir.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

- Yanlış 16** AB'ye üye olmak için Maastricht Kriterleri'ni de yerine getirmek zorundayız.
- Doğru 16** AB'ye üye olmak için Maastricht Kriterleri'ni yerine getirmek zorunda değiliz. Bu kriterler, AB'ye üyelikten sonra Avro Alanı'na dâhil olmak ve avro para birimini kullanmak için yerine getirilmesi gereken kriterlerdir.

AB'ye üye olmak için Maastricht Kriterleri değil, tam üyeliğe ilişkin asgari koşulları oluşturan ve tüm aday ülkelere istisnasız olarak uygulanan Kopenhag Kriterleri'nin yerine getirilmesi gerekmektedir. Kopenhag Kriterleri, siyasi ve ekonomik kriterler ile müktesebat uyumu olmak üzere üç grupta toplanmaktadır. Siyasi Kriterler, AB Anlaşması'nın tam üyelikle ilgili maddesine eklenen, demokrasinin güvence altına alındığı istikrarlı bir kurumsal yapı, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık haklarına saygı koşullarından oluşur. Ekonomik Kriterler ise iyi işleyen bir pazar ekonomisi ve AB içindeki piyasa güçlerine ve rekabet baskısına karşı koyabilme kapasitesidir. Topluluk müktesebatının kabulü ile de AB'nin çeşitli siyasi, ekonomik ve parasal hedeflerine bağlılık ifade edilmektedir.

Kopenhag Ekonomik Kriterleri, genellikle Maastricht Kriterleri ile karıştırılmaktadır. Maastricht Kriterleri, sanılanın aksine AB tam üyeliği öncesinde değil, sonrasında yerine getirilmesi gereken koşullardır. Bütün AB Üye Devletleri, Ekonomik ve Parasal Birlik (EPB) üyesidir. EPB, AB ekonomisinin sürdürülebilir ve dengeli bir şekilde kalkınması için ekonomik farklılıklarının giderilmesi ve Üye Devletlerin ekonomik ve parasal politikalarının uyumlaştırılmasını amaçlar. Bu kapsamda hedef, Üye Devletlerin Maastricht Kriterleri'ne uyum yoluyla EPB'nin bir parçası olmaları ve AB sınırları içinde tek para biriminin kullanımınıdır. EPB sürecinin son aşaması ise Üye Devletlerin para politikası alanındaki yetkilerini Avrupa Merkez Bankası'na devretmeleri ve tek para birimi olan "avro"yu kabul ederek Avro Alanı'na üye olmalarıdır. Yakınlaşma Kriterleri olarak da anılan Maastricht Kriterleri ile Üye Devletlerin, kamu açığı, kamu borcu, enflasyon oranı, uzun dönem nominal faiz oranı ve döviz kurundan oluşan beş makroekonomik veri bazında belirlenmiş eşik değerleri aşmaması öngörülmüştür.

DOĞRU BİLİNER YANLIŞLAR

Üye Devletlerin EPB'nin üçüncü aşamasına geçerek Avro Alanı'na dâhil olmaları için bu kriterleri karşılamaları zorunludur. Söz konusu kriterler şu şekildedir:

- **Fiyat istikrarı:** Enflasyon oranı, en iyi performansla sahip üç ülkenin yıllık enflasyon oranları ortalaması arasındaki fark 1,5 puanı geçmemelidir;
- **Bütçe Açığı:** Bütçe açığı, GSYİH'nin yüzde 3'ünü aşmamalıdır;
- **Faiz Oranları:** Uygulanan uzun vadeli faiz oranları, 12 aylık dönem itibarıyla, fiyat istikrarı bakımından en iyi performansla sahip üç ülkenin faiz oranını iki puandan fazla aşmamalıdır;
- **Kamu Borçları:** Üye Devletin kamu borcu, GSYİH'nin yüzde 60'ını geçmemelidir;
- **Döviz Kurları:** Üye Devlet parası, Avrupa Para Sistemi'nin döviz kuru mekanizması çerçevesinde belirlenen normal dalgalanma marjlarına, en az son iki yıl boyunca ciddi sapmalar gözlenmeksizin uymalıdır. Diğer bir ifadeyle, son iki yıl itibarıyla, bir Üye Devletin para birimi, diğer bir Üye Devletin para birimi karşısında devalüe edilmemiş olmalıdır.

Türkiye, AB üyeliğinden sonra yerine getirilmesi gereken koşullardan olan Maastricht Kriterleri'nin bir kısmını şimdiden karşılamaktadır. Bütçe açığı/GSYİH ve Kamu Açığı/GSYİH oranları Maastricht Kriterleri'nin öngördüğü limitlerin altındadır. Diğer yandan küresel kriz ve sonrasında AB'de ortaya çıkan borç krizi, birçok Avro Alanı ülkesinin söz konusu kriterleri karşılayamamasına neden olmuştur. Bazı Avro Alanı ülkelerinin özellikle kamu borcu ve kamu açığının Gayrisafi Yurt İçi Hasıla'ya oranları oldukça yüksek düzeydedir.

Yanlış 17 AB, Birleşmiş Milletler veya NATO gibi uluslararası bir örgüttür.

Doğru 17 AB, kendine özgü uluslar üstü (supranational) bir bütünleşme modelidir.

Genel tanımla uluslararası örgütler, devletler tarafından belirli amaçlar için kurulmuş uluslararası düzeyde faaliyet gösteren organizasyonlardır. Birleşmiş Milletler ve NATO gibi uluslararası örgütler bu tanıma uymakla beraber, sa-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

dece kurucu anlaşmada kendilerine verilen güce ve yetkiye sahiptir. Genellikle her üye eşit oya ve alınan kararlarda oy birliği arandığından veto hakkına sahiptir. Bu yüzden bu tür örgütler, üyesi olan tüm ülkeler tarafından onay verilmediği sürece, kendi güç ve yetkilerinde değişiklik yapamaz. Bir başka ifadeyle, uluslararası örgütler, sadece üyesi olan ülkelerin temsilcilerinin kendi ülkelerinin haklarını ve çıkarlarını korudukları bir nevi platform niteliğindedir.

Ancak pek çok siyaset bilimcisine göre, AB'nin kendine özgü bir yapısı vardır. Bunun en temel nedeni, AB'nin hükümetler arası kurumlar yanında "uluslar üstü" (*supranational*) yapıya sahip kurumları bünyesinde barındıran bir bütünleşme modeli olmasıdır. Diğer bir ifade ile üye ülkelerinin çıkarlarını gözeten kurumlar ve üye ülkelerin yetkilerinin bir üst organa aktarılmasıyla var olan uluslar üstü kurumlar, aynı karar alma mekanizması içine dâhil edilmiştir. AB, aynı zamanda kendi hukuk düzenine ve egemenlik haklarına sahiptir. Birlik, kurumları vasıtasıyla diğer uluslararası hukuki işlemlere benzemeyen hukuki işlemler yapılabilmektedir. AB hukuku, üye ülkeler ve üye ülkelerdeki gerçek ve tüzel kişiler açısından doğrudan uygulanabilir ve bağlayıcı niteliktedir. Eğer Birlik düzeyinde hukuki işlem kararı verilmiş ise, bu karar, Konsey'de kararın aleyhinde oy veren ülkeler için de geçerlidir. Üye ülkelerin, bağımsızlıkları ve ulusal çıkarları veya herhangi bir konuyu bahane ederek çekince koyma ya da ortak kuralları tanımama hakları yoktur. AB, bu hukuki işlemleri gerçekleştirebilme yetkisini, AB'nin yetki alanına giren politika alanlarını bir anayasa gibi tarif eden Kurucu Antlaşmalardan almaktadır. AB, kendi egemenlik haklarına ve hukuk düzenine sahiptir. Üye ülkeler ve vatandaşlar, bu hukuk düzenine tabidir ve Birlik Hukuku, üye ülkelerin ulusal hukukları karşısında üstündür. Görüldüğü üzere AB'nin yapısı, uluslararası örgütlerinkinden farklılık arz etmekte, bu nedenle uluslar üstü kavramı ile tanımlanmaktadır.

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

Yanlış 18 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, AB bünyesindeki bir kurumdur.

Doğru 18 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir AB kurumu değil, Avrupa Konseyi bünyesindeki uluslararası bağımsız bir mahkemedir.

Türkiye ile ilgili aldığı kararlar nedeniyle ülkemiz gündeminde sıkça yer alan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) AB bünyesindeki bir kurum sanılması çok karşılaşılan bir yanılıdır. Hâlbuki AİHM, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ile güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerin çiğnenmesinden şikâyetçi olan bireylerin başvurularını belirli koşullar altında değerlendiren, bağımsız bir uluslararası mahkemedir. AB'nin oluşumundan yıllar önce, 1949 yılında kurulan AİHM, insan haklarının korunması amacıyla oluşturulan ilk bölgesel sistem ve dünyadaki ilk insan hakları mahkemesidir. Aralarında tüm AB Üye Devletlerinin ve Türkiye'nin de yer aldığı Avrupa ülkelerinde birçoğu, AİHS'ye taraf olarak, bireylerin temel hak ve özgürlüklerine saygı gösterme yükümlülüğü altına girmiştir (yaşam hakkı ve ölüm cezası yasağı; işkence yasağı; adil yargılanma hakkı; düşünce, vicdan ve din özgürlüğü; ifade özgürlüğü; mülkiyet hakkı gibi). AİHM, AİHS'de ya da Ek Protokollerinde gösterilen ve AB hukukunun genel ilkeleri olarak da benimsenen bu hakların ihlaline ilişkin şikâyetleri inceleme yetkisine sahiptir.

Sık karşılaşılan bir diğer yanılı ise AİHM ile AB Adalet Divanı'nın (ABAD) birbiriyle karıştırılmasıdır. Hâlbuki ABAD, AB kurumları ve hükümetlerinin karar ve uygulamalarının AB Kurucu Antlaşmaları ile çelişkili olup olmadığını denetlemek ve bir ulusal mahkemenin isteği üzerine AB hukuku hükümlerinin geçerliliğini teyit etmek ya da bu hükümlere ilişkin yorum yapmakla görevli bir AB kurumudur. AB bünyesindeki bu mahkemeye AB kurumları, AB Üye Devletleri veya bireyler başvurma hakkına sahiptir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin 1953 yılından bu yana taraf olduğu AİHS ve AİHM, AB'den ve ABAD'dan tamamen farklı oluşumlardır. AB, ekonomik temelli ve tam entegrasyonu hedefleyen ulusüstü bir örgüt, ABAD ise bunun yargı organıdır. AİHM ise siyasi temelli ve insan haklarını koruma, çoğulcu demokrasiyi sağlama amaçları üzerine kurulmuş

bir uluslararası örgüt olan Avrupa Konseyi bünyesindeki, bölgesel insan hakları korunması sistemi getiren, bağımsız bir uluslararası mahkemedir.

Yanlış 19 Avrupa Konseyi ve AB Konseyi aynı kurumdur.

Doğru 19 Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi, 1949 yılında kurulan bir uluslararası örgüttür. AB Konseyi ise AB üye ülkelerinin hükümet temsilcilerinden oluşan bir AB organıdır.

Türkiye'nin AB adaylığı sürecinde gündeme gelen kurumlar, isim benzerlikleri nedeniyle kavram kargaşalarına neden olmaktadır. Avrupa Konseyi ile AB Konseyi'nin aynı kurum olduğunun sanılması da bunlardan biridir. Hâlbuki bu iki kurum, birbirinden ayrı ve çok farklı niteliktedir. Avrupa Konseyi (*Council of Europe*), İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupası'nda, 1949 yılında kurulmuş olan hükümetler arası bir örgüttür. Merkezi Strasbourg'ta olan Avrupa Konseyi'nin, halen aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 47 üyesi bulunmaktadır. Örgütün amaçları, insan haklarını ve hukuk devleti ilkesini korumak, çoğulcu demokrasiyi sağlamak, Avrupa kültürel kimliği ve çeşitliliğini geliştirmek, Avrupa toplumlarının karşılaştığı sorunlara (azınlıklara karşı ayrımcılık ve çevre gibi) çözüm üretmek ve üye ülkelerdeki siyasi, hukuki ve anayasal reformların desteklenmesi suretiyle Avrupa'da istikrarlı bir demokrasi ortamını sağlamak olarak belirlenmiştir.

AB (Bakanlar) Konseyi (*Council of the EU*) ise AB üye ülkelerinin temsilcilerinden oluşan AB'nin karar organıdır. Buna göre Konsey, her üye ülkenin gündemdeki konularda (örneğin dışişleri, ekonomi, maliye, tarım, araştırma, teknoloji gibi) siyasi sorumluluk taşıyan ilgili bakanlarının katılımıyla oluşur. Konsey'in başlıca görevi, Avrupa Parlamentosu ile birlikte ortak karar alma prosedürü çerçevesinde yasama faaliyetini yürütmek ve Üye Devletlerin genel ekonomik politikalarının eşgüdümünü sağlamaktır. Üçüncü ülkelerle veya uluslararası kuruluşlarla anlaşma yapma yetkisi de Konsey'e aittir.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Öte yandan, AB bünyesinde, 1974 yılından itibaren üye ülkelerin “Devlet ve Hükümet Başkanları”ndan oluşan ve “Zirve” (*Summit*) şeklinde toplanan, ancak 2009 yılında yürürlüğe giren AB Antlaşması (*Lizbon Antlaşması*) ile ayrı bir AB kurumu halini alan “Avrupa Konseyi” de (*European Council*) bulunmaktadır. Yasama yetkisi bulunmayan Avrupa Konseyi’nin temel görevi, AB için genel iç ve dış politika ilkeleri belirlemektir.

Yanlış 20 Avrupa Parlamentosu’nun aldığı tüm kararlar bağlayıcıdır.

Doğru 20 Avrupa Parlamentosu, klasik anlamda bir parlamento değildir. Yasama yetkisini AB (Bakanlar) Konseyi ile ortaklaşa kullanır. Tek başına aldığı kararlar siyasi ve tavsiye niteliklidir.

Avrupa Parlamentosu (AP), Türkiye ile ilgili olarak aldığı genellikle eleştiri dozu yüksek kararlar nedeniyle, ülkemizde en fazla gündeme gelen AB organıdır. Ancak AP, sanılanın aksine, üyelerinin doğrudan seçim yolu ile belirlenmesine, ulusal parlamentolara benzer -siyasi parti gruplarına dayalı- bir iç yapıya ve çalışma düzenine sahip olmasına rağmen, klasik ve anayasa hukuku anlamında bir parlamento değildir. Avrupa Parlamentosu, AET’yi kuran antlaşmaların yapıldığı 1950’li yıllarda bir danışma organı olarak düzenlenmiş olmakla birlikte, zaman içinde Kurucu Antlaşmalarda yapılan değişikliklerle yetkileri artırılmıştır. Özellikle, önce Amsterdam Antlaşması ile AP’ye ortak karar alma prosedüründe veto hakkı tanınmış, ardından AB (Lizbon) Antlaşması ile AP, Konsey ile birlikte “ortak yasama erki” (*co-legislator*) konumuna gelmiştir. Bir AB mevzuatı, ancak bu iki kurum arasında anlaşma sağlanarak çıkarılabilir. Dolayısıyla, demokratik ulusal sistemlerde halk iradesinin parlamentoda ifade edilmesine karşılık, AB’de bu irade, halen AP ile Üye Devlet hükümetlerinin temsil edildiği Konsey arasında paylaşılmış durumdadır. AP’nin tek başına aldığı kararlar (*resolution*) ise siyasi ve tavsiye niteliğinde olup, Üye Devletleri bağlamaz.

DOĞRU BİLİNER YANLIŞLAR

Yanlış 21 Son ekonomik kriz, Avrupa'nın dağılmasına sebep olacak.

Doğru 21 AB, Üye Devletlerinin ekonomik ve mali yapılarının güçlendirilmesi için gerekli önlemleri almakta ve düzenlemeleri yapmaktadır. AB'nin birlik ve dayanışma ilkesi ile hareket etmesi, AB'nin dağılmasını önleyecektir.

AB'de küresel kriz sonrası, özellikle Avro Alanı'nda ekonomik ve mali sorunlar yaşanmaktadır. Küresel krizden önemli derecede etkilenen AB ülkeleri, kamu açığının yükselmesi, rekabet gücünün azalması, işsizliğin artması, düşük ekonomik büyüme ve durgunluk gibi ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Başta Avro Alanı olmak üzere, Üye Devletlerde ekonominin canlanması ve mali yapısı bozulan bankaların kurtarılması amacıyla, ülkeler kamu harcamalarını artırmış, bu da kamu açığı ve kamu borç stoklarında ciddi artışlara yol açmıştır. Başta Yunanistan olmak üzere bütçe harcamalarını kontrol altına alamayan ve gerekli yapısal reformları tamamlayamayan ülkeler, borç krizine girmiştir.

AB borç krizi, AB'de aynı zamanda ekonomik yönetişimin önemini ve bunun AB çapında geliştirilmesinin gerekliliğini de ortaya koymuştur. Bu nedenle, ekonomik krizlere karşı bir dizi ekonomik yönetim önlemi de alınmıştır. Bu kapsamda, mevcut ekonomik ve finansal mekanizmalar olan Ekonomik ve Parasal Birlik ile İstikrar ve Büyüme Pakti'nin güçlendirilmesi, Üye Devletlerin ekonomik ve mali açıdan sürekli denetimi ve dengesizliklerin erkenden ortaya çıkarılarak önlemler alınmasına yönelik birçok düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, bir dizi mevzuat düzenlemesi kabul edilmiştir:

- İstikrar ve Büyüme Pakti'nin güçlendirilmesine yönelik maliye politikaları ve bütçe denetiminin yanı sıra AB'de makroekonomik dengesizliklerin daha kapsamlı ve gelişmiş gözetimine yönelik **Altılı Paket**.
- Avro Alanı ülkelerinin bütçelerinin denetlenmesi ve izlenmesi, ayrıca mali sorun yaşayan ülkelerin ekonomi politikalarının izlenmesine yönelik **İkili Paket**.
- Üye Devletlerde bütçe dengesinin gözetilerek mali disiplinin güçlendirilmesi amacıyla yürürlüğe giren, **Ekonomik ve Parasal Birlik'te İstikrar Koordinas-**

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

yon ve Yönetişim Antlaşması. Antlaşma ile otomatik yaptırımlar ve daha sıkı bir denetim için bütçe dengesi kuralı getirilmiştir. Antlaşmayla, Üye Devletlerin yıllık yapısal bütçe açığının nominal GSYİH'ye oranının binde 5'i aşmaması gözetilerek, bu şartın ulusal anayasalarda yer alması öngörülmüştür.

- Üye Devletler arasında rekabet gücünün ve istihdamın artırılması, kamu maliyesinde sürdürülebilirliğin sağlanması ve finansal istikrarın güçlendirilmesi amacıyla oluşturulan **Avro Pakti**.
- Üye Devletlerin bütçe ve ekonomi politikalarını AB düzeyinde kabul edilmiş hedef ve kurallara uydurarak, döngüsel bir süreç içinde koordine etmelerini amaçlayan **Avrupa Sömestri**. Avrupa Sömestri kapsamında Avrupa 2020 Stratejisi'nin ortaya koyduğu büyüme ve istihdam stratejileri doğrultusunda yapısal reformlar, İstikrar ve Büyüme Pakti doğrultusunda mali politikalar ve aşırı makroekonomik dengesizliklerin önlenmesine yönelik olarak politika koordinasyonu sağlanmaktadır.
- **Avrupa 2020 Stratejisi**, AB'nin ekonomik ve mali krizden çıkışını sağlamak amacıyla daha akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme ve istihdam için stratejiler ortaya koyar. Avro Pakti ve Avrupa Sömestri'nin de çıkış noktası bu stratejidir.

Ayrıca mali sorunlar yaşayan Üye Devletlerin desteklenmesi için iki fon kurulmuştur.

AB, her zaman birlik ve dayanışma halinde olma ilkesiyle hareket etmektedir. Başta Yunanistan olmak üzere, sorun yaşayan ülkelerin Avro Alanı'ndan çıkarılmayacağına ilişkin AB kurumları ve önde gelen Üye Devletler tarafından yapılan açıklamalar da bu dayanışmanın bir göstergesidir.

DOĞRU BİLİNER YANLIŞLAR

Yanlış 22 İngiltere çıkmak isterken, biz niye girmek istiyoruz? AB cazibesini yitiriyor.

Doğru 22 İngiltere'nin AB'ye ilişkin referanduma gidecek olması, İngiltere'deki Muhafazakâr Parti tarafından iç siyasette puan toplama kaygısının da etkisiyle verilmiş bir karar olup, olası bir AB'den çıkış senaryosunun İngiltere'nin ulusal çıkarlarına vereceği zarar telafi edilemez olacaktır. Öte yandan, ekonomi ve güvenlik açısından getireceği tüm kazanımların ötesinde, AB üyeliğinin Türkiye için İngiltere'den farklı olarak, demokratikleşme ve reform sürecine katkıları da göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür.

İngiltere'nin Muhafazakâr Parti Başkanı ve Başbakanı David Cameron'ın 23 Ocak 2013'te, partisinin 2015 yılında gerçekleşecek seçimleri kazanması halinde İngiltere'nin AB'ye üyelik koşullarını yeniden gözden geçirilmesi talebinde bulunacağını ve bunun karşılanmaması halinde, İngiltere'nin 2017 yılı sonuna kadar AB üyeliğini referanduma taşıyacağını duyurması, AB genelinde İngiltere'nin AB'den çıkabileceği yönünde tartışmalara yol açmıştır. Bu tartışmalar, Türkiye-AB ilişkileri bağlamında, AB'ye şüpheli yaklaşan çevrelerin de elini güçlendirmiş ve mevcut üyelerin dâhi içerisinde bulunmak istemediği bir Birliğe girmek yerine, alternatif iş birliklerini değerlendirmesi gerektiği şeklinde bazı yorumlara yol açmıştır.

Öncelikle, İngiltere'nin AB içerisinde her zaman farklı bir ortak olduğunu hatırlamak gerekmektedir. İngiltere'nin AB üyeliği, dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle tarafından iki kez veto edilmiş ve İngiltere 1973 yılına kadar AB bütünleşmesinin dışında kalmıştır. İngiltere, daha gevşek ve hükümetler arası bir AB yapısını tercih etmekte ve Westminster'dan Brüksel'e yetki devrine mesafeli yaklaşmaktadır. Bilindiği üzere İngiltere, Schengen Anlaşması ve ortak para birimi avro başta olmak üzere AB'nin birçok ortak politika alanına katılmamayı (*opt-out*) tercih etmiştir. Özellikle Avro Alanı'ndaki borçlanma krizinin derinleşmesiyle, krizin üstesinden daha fazla bütünleşme ile gelinebileceği görüşünün egemen olmaya başlaması ve AB düzeyinde krize karşı ortaya konulan

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

girişimler, mali hizmetlerin ekonomisinde önemli bir yere sahip olduğu İngiltere’de AB’ye şüpheyle yaklaşanların (*Euroskeptic*) endişelerini artırmış ve AB’nin reforme edilmesi taleplerini artırmıştır. Bu bağlamda, Başbakan Cameron’ın AB üyeliğinin referanduma götürülmesi açıklamasının arka planında, Muhafazakâr Parti parlamenterlerinin baskıları ve iç siyasette puan toplama kaygıları da belirleyici olmuştur. Cameron aslında, İngiltere’nin AB’den çıkmasını değil, reforme edilmiş bir AB’de önemli bir rol üstlenmeye devam edilmesini desteklemektedir. Konuyla ilgili olarak AB’nin pozisyonu ise “Avrupa Birliği içerisinde İngiltere’nin yeri hususundaki en iyi yaklaşımın ne olacağına karar verecek olan, İngiltere hükümeti ve halkıdır” şeklinde ifade edilmiştir.

Öncelikle İngiltere’nin bir referanduma gitme olasılığının, önümüzdeki dört yıl içerisinde birçok olayın gerçekleşmesine bağlı olduğunu belirtmek gerekmektedir. İngiltere’nin referanduma gitmesi, AB’nin reforme edilmesi için yeni bir antlaşmanın müzakere edilmesine ve İngiltere’nin üyeliğini yeniden müzakere etme talebinin reddedilmesine; daha da önemlisi İngiltere’de gerçekleşecek seçimlerin Muhafazakâr Parti’nin zaferiyle sonuçlanmasına bağlı olacaktır. Olası bir referandum sonucunda İngiltere’nin AB’den çıkmasının da İngiltere’nin ulusal çıkarlarını olumsuz etkileyeceği öngörülmektedir. İngiltere, AB’den çıkması halinde Tek Pazar’a erişimini kaybedecek ve tüm AB üyeleri ile Serbest Ticaret Anlaşmaları imzalamak zorunda kalacaktır. İngiltere’nin AB’den çıkıp Norveç gibi yalnızca Avrupa Ekonomik Alanı’nda (EEA) kalmayı tercih etmesi durumunda, İngiltere’nin AB Tek Pazarı’na erişimi sürecektir ancak İngiltere AB müktesebatının büyük bir bölümünü uygulamakla yükümlü olacaktır. Buna karşın, AB’ye üye olmadığı için ulusal çıkarlarını ilgilendiren birçok konuda AB karar alma mekanizmalarında yer almayacak olması ise en önemli kayıplardan biri olacaktır.

AB üyeliğinin İngiltere’de referanduma götürülmesinin, 1999 yılından bu yana AB aday ülkesi statüsünde bulunan Türkiye’nin AB ile yürüttüğü katılım müzakereleri üzerindeki etkileri incelenirken, Türkiye için AB üyelik sürecinin İngiltere için olduğundan farklı bir anlam ta-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

şıldığı göz ardı edilmemelidir. AB'ye tam üyelik hedefi, 1959 yılından bu yana Türkiye'nin stratejik hedefi ve devlet politikasıdır. Son dönemde katılım müzakerelerinde yaşanan tıkanıklığa rağmen, Türkiye ile AB, sağlam temellere dayanan köklü bir ilişkiye sahiptir. AB'nin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik krize rağmen AB üyelik perspektifi, Türkiye'de demokratikleşme, temel haklar ve hukukun üstünlüğü gibi birçok alanda önemli reformların hayata geçirilmesine öncülük ederek bir dönüşüm aracı görevi görmeye devam etmektedir. AB müktesebatına uyum kapsamında tarım ve gıda güvenliğinden güvenlik ve savunmaya kadar birçok farklı alanda mevcut standartların yükseltilmesi ile Türkiye, en yüksek standartları da benimsemiş olacaktır. Ayrıca, 28 üye ülkeyi ve 500 milyonu aşkın kişiyi bir araya getiren bir barış ve istikrar projesi olan AB'ye katılmak, Türkiye'nin güvenliğine ve daha etkili bir küresel aktör olmasına da büyük katkılarda bulunacaktır. AB ile arasında Gümrük Birliği bulunan Türkiye'nin, ticaretinin neredeyse yarısını AB ile yaptığı ve AB'nin Türkiye'nin en önemli ticaret ortağı olduğu ve Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı yatırımların yaklaşık yüzde 75'inin AB kaynaklı olduğu da göz önünde bulundurulduğunda, AB'nin Türkiye ekonomisi bakımından sahip olduğu önem bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin bu alanlarda AB düzeyindeki karar alma mekanizmalarına katılımı büyük öneme sahip olmakla birlikte, ancak tam üyelikle mümkündür. Tüm bu nedenlerden dolayı, Türkiye için AB'ye üyelik hedefi, bir Üye Devletin, AB ile ilişkilerini yeniden gözden geçirmek istemesi gerekçesiyle kolayca vazgeçilebilecek bir hedef değildir.

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

Yanlış 23 O kadar dava kazandık, hâlâ AB'ye vizesiz giremiyoruz.

Doğru 23 Her ne kadar yüksek mahkemeler ve kimi üye ülke mahkemeleri, Türk vatandaşlarının AB sınırlarında dolaşımına yönelik olumlu kararlar almış olsa da, uygulamadan sorumlu üye ülkeler özelinde konu netliğe kavuşmuş değildir. Aralık 2013 tarihinde, taraflar arasında Geri Kabul Anlaşması'nın imzalanması ve akabinde vize diyalogunun başlatılması ile vize konusunda yeni bir adım atılmıştır.

AB ve üye ülkelerinin Türk vatandaşlarına uyguladığı vize koşulları, Türkiye-AB ilişkileri çerçevesinde son yıllarda sıklıkla ele alınan bir konu olmuştur. Bu kapsamda -Hükümet ve Türk vatandaşları dâhil olmak üzere- Türkiye, Brüksel ve AB üye ülkelerini vize uygulamaları hususunda eleştirmektedir. Şikâyetler vize ücreti, başvuru sırasında AB üye ülke konsoloslukları tarafından talep edilen belgelerin içerik ve sayısına; müracaat sahiplerine sunulan hizmetlerin yetersizliğinden konsolosluk personelinin başvurulara yönelik muamelesi, uzun ve yorucu prosedürlerin varlığına kadar uzanan geniş bir yelpazeye yayılmıştır.

Hukuki perspektiften bakıldığında, Türk vatandaşlarının AB üye ülkelere girişte almak zorunda oldukları vize ve söz konusu uygulamanın dayandığı hukuki temelleri konusunda ciddi tartışmalar bulunmaktadır. AB'nin en yüksek mahkemesi konumunda bulunan Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD), 2009 yılında Soysal Davası'na ilişkin verdiği karar sonrasında, Türk kamuoyunda vizelerin yakın zamanda kalkacağı algısı oluşmuştur. Ancak aynı Mahkeme, Ekim 2013 tarihinde karara bağlanan Demirkan Davası'nda önce verdiği kararın aksine bir tutum sergilemiş ve vize koşulunun yasal olduğuna hükmederek, sadece sınırlı düzeyde istisnayı kabul etmiştir. Bu hukuk mücadelesini AB ve Türkiye'de hükümetler, bürokrasi, hukukçular ve akademisyenler ile sivil toplum ve medya yıllar boyunca yakından takip etmiştir. Türkiye'de vize uygulamaları ile ilgili tartışmalar siyasi, bürokratik, hukuki, insani ve teknik boyutlarda tüm hararetiyle yaşanırken, başını iş dünyasının temsilci kuruluşlarının çektiği

kimi sivil toplum örgütleri de medyanın gücünü yanlarına alarak, konuyu gündemde tutmaya devam etmişlerdir.

Hiç şüphesiz vize sorunu, Türkiye-AB ilişkilerindeki en tartışmalı konulardan biri olmakla birlikte, özellikle Türk kamuoyunda, ülkenin AB entegrasyon sürecini ve algıları olumsuz etkileyen bir meseledir. 1963 yılından itibaren AB ile ortaklık ilişkisi içinde olan, 1999 yılından beri aday ve 2005 yılından beri katılım müzakerelerini yürüten Türkiye'ye yönelik vize koşulunun kaldırılması, sürecin doğal ve mantıklı seyrine uygundur. İlişkilerde sivil toplum diyalogunun öneminin sıkça dile getirilmesi de dikkate alındığında, AB'yi oluşturan dört temel serbestiden biri olan kişilerin serbest dolaşımı konusunda gelişme sağlanmalıdır. Bir ülkenin "Avrupalılaştırması" ve sivil toplumların birbirleriyle kaynaşmasının en etkili araçlarından biri, serbest dolaşımın önündeki engellerin kaldırılmasıdır.

Vize tartışmaları ile ilgili olarak AB, Türkiye'nin vize serbestisi konusunda diğer yabancı ülkelerle aynı muameleyle tabi olması ve -geri kabul, sınır yönetimi, göç, iltica ve bağlantılı diğer konular dâhil olmak üzere- pek çok konu başlığındaki tartışmalarda alışlagelen "hareketlilik, göç ve vize diyalogu" sürecinden geçmesi gerektiği pozisyonunu savunmuştur. Türk Hükümeti ise bu pozisyona hararetle karşı çıkmış, Avrupalı mahkemelerin kararlarına dayanarak, Türk vatandaşlarının hâlihazırda AB üye ülkelere vizesiz bir şekilde gidebileceğini savunmuş; AB ile bu alanda farklı bir yol haritası izlenmesini talep etmiştir. Hiç şüphesiz, vize konusunda bugün halen somut bir çözüme ulaşılmamasında, her iki tarafında konuyu kendi açılarından değerlendirmesinin rolü büyüktür. Türkiye ile AB, vize konusunda uzun süren müzakereler neticesinde somut bir çözüm geliştiremezken, bu süreç doğrultusunda çalışmayı kabul eden diğer ülkeler, her ne kadar AB ile olan ilişkileri Türkiye kadar eski ve köklü olmasa da, (örneğin Batı Balkanlar), şu an Schengen bölgesine vizesiz erişimden faydalanmaktadır.

Türk vatandaşlarına yönelik vize serbestliği konusunda tartışmalar, taraflar arasında geri kabul mekanizmalarının çalıştırılması noktasına varmıştır. Çok uzun süren Geri Kabul Anlaşması üzerindeki müzakereler, Avrupa

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Komisyonu ve Türkiye arasında sağlanan uzlaşmanın ardından, 16 Aralık 2013 tarihinde, anlaşma metninin taraflarca imzalanması ile birlikte tamamlanmıştır. Geri Kabul Anlaşması'nın imzalanması ile eşzamanlı olarak, Avrupa Birliği Türkiye ile vize serbestisi diyalogunu başlatmıştır. Bu amaçla Türkiye'ye göç, hareketlilik ve vize konusundaki "Yol Haritası" sunulmuştur. AB Bakanlığı ise söz konusu yol haritasına ek, açıklamalı bir yol haritasıyla, Türk tarafının mevcut sıkıntılarının da sürece dâhil edileceğini açıklamıştır. "Yol Haritası" esas itibarıyla, seyahat belgelerinin (pasaport gibi) güvenliği, göç yönetimi, kamu düzeni ve güvenliği ile temel haklar gibi vize muafiyeti ve Geri Kabul Anlaşması'nın düzgün bir şekilde uygulanmasıyla ilgili kurallar ve yükümlülükler içermektedir. Hiç şüphesiz Türkiye de, Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması ve göç, hareketlilik ve vize diyalogu konularında daha fazla emek sarf etmelidir.

Geri kabul, hiç şüphesiz, düzensiz ve yasa dışı göç ile mücadele edilmesi, bu sayede sınırlar içerisinde ve dışarısında güvenliğin tesisi açısından tüm ülkeler için büyük önem arz eden ve kurulması elzem olan bir mekanizmadır. 2.648 kilometrelik kara sınırı ile AB üyesi ülkeler arasında en uzun beşinci kara sınırına; 7.200 kilometrelik deniz sınırı ile de, yine AB üyesi ülkeler arasında en uzun beşinci deniz sınırına sahip Türkiye için, üyelik müzakerelerini yürüttüğü AB ile geri kabul mekanizmasının kurulması, AB üyelik şartlarının ötesinde, Türkiye'nin iç ve dış güvenliği açısından büyük önem arz etmektedir. AB ile olduğu kadar Türkiye'nin, kendi coğrafyasındaki mülteci ve sığınmacı bakımından kaynak teşkil eden ülkeler ile de geri kabul anlaşmaları imzalaması ve bu mekanizmayı bütüncül bir şekilde oluşturması gereklidir.

Son olarak; Türk vatandaşlarına vize serbestliği verilmesi ile birlikte, vizeden muaf bir şekilde Schengen üyesi AB ülkelerinde dolaşma hakkının, AB genelinde hiçbir kısıtlama olmadan serbest dolaşım anlamına gelmediğinin Türk kamuoyu tarafından bilinmesi, büyük önem arz etmektedir. Aynı Batı Balkan ülkelerinde olduğu üzere bu hak, sadece biyometrik pasaport sahibi kişiler için geçerli olacaktır ve altı aylık sürede 90 günü aşmayan ziyaretlerle sınırlıdır.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Yanlış 24 Türkiye, AB Çerçeve Programları'ndan yeterince faydalanamıyor. Katkı sağlamak yerine kendi projelerine kaynak sağlasa daha iyi olur.

Doğru 24 Türkiye AB Çerçeve Programları'na katılarak sadece Avrupa Araştırma Alanı'na entegre olmakla kalmıyor, aynı zamanda edindiği tecrübelerle daha fazla proje hazırlayarak, ödediği katkı payının üzerinde geri dönüş elde ediyor.

2002-2006 döneminde yürütülen 6. Çerçeve Programı ile Türkiye ilk defa resmi olarak AB Çerçeve Programlarına diğer üye ülkelerle eşit koşullarda tam katılım sağlamıştır. Daha önceden, 4. Çerçeve Programı'na (1998-2002) ve 5. Çerçeve Programı'na (2002-2006) proje bazında katıldığı için, o dönemler Türkiye genel katılım payı ödememiştir. Ancak 6. Çerçeve Programları'na tam katılmak için Türkiye'den 231 milyon avro değerinde katkı payı ödemesi istenmiştir. Türkiye ise bu miktarın 185 milyon avrosunu ulusal kaynaklardan karşılamıştır. 6. Çerçeve Programı'nda, Türkiye 2947 proje başvurusunda bulunmuş ve bunların 454'ü kabul edilmiştir. Dolayısıyla ülkemizin başarı oranı yüzde 15,4 olarak gerçekleşmiştir. Genel olarak bakıldığında, Türkiye'nin Programa katılım payı binde 6 olarak gerçekleşmiş ve toplam bütçenin binde 4'ünden faydalanmıştır.

Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı'nda kaydettiği performans çok düşük kalmaktadır, ancak ilk defa tam katılımcı sıfatı altında programda yer aldığı gözden kaçırılmamalıdır. Üstelik bazı AB üye ülkelerine ve diğer aday ülkelere (örneğin Litvanya, Letonya, Estonya, GKRY, Malta, Hırvatistan, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti) kıyasla, Türkiye'nin daha iyi bir performans sergilediği de göz önünde tutulmalıdır. Yapılan kıyaslamaya göre, Türkiye en çok fon geri dönüşü sağlayan aday ülke konumundadır. Üstelik 6. Çerçeve Programı'nda elde ettiği tecrübeler sayesinde, Türkiye, 7. Çerçeve Programı'na katılımında önemli ilerlemeler kaydetmiştir. 7. Çerçeve Programı'nın daha ilk üç yılında (2007-2009) katılım için ödediğimiz 60 milyon avroluk ulusal katkı payına karşılık 70 milyon avro geri dönüş sağlanmıştır. Ayrıca, 1 Ocak 2007 ile 30 Hazi-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

ran 2012 dönemi arası, Türkiye, 7. Çerçeve Programı'nda toplam 879 projede yer almış ve Türk ortakların yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü 2,5 milyar avro değerine ulaşmıştır. Nitekim 30 Haziran 2012 tarihi itibarıyla, Türk ortakların aldığı fon 145,1 milyon avro değerine ulaşmıştır. Görüldüğü üzere Türkiye, AB Çerçeve Programları'ndan git gide daha fazla faydalanmaktadır.

Tüm bunların yanı sıra Türkiye'nin AB Çerçeve Programları'na katılması, özellikle bilgi transferi ve deneyim paylaşımı sayesinde ülkemizin bilim ve araştırma kapasitesinin güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çerçeve Programları'na katılım, Türkiye'nin AB ve AB dışındaki ülkeler ile bilim ve teknoloji alanlarında iş birliğini güçlendirmesi için önemli bir imkân sağlamaktadır. Ayrıca Türkiye'nin Çerçeve Programları'na katılımı ile başta KOBİ'ler olmak üzere Türk sanayicisinin yeni ve çeşitli pazarlara erişimi sağlanmaktadır. Bir diğer önemli husus, bu Programlar ile bilim insanları ve araştırmacıların dolaşımının desteklenmesi, özellikle bilgi transferi ve deneyim paylaşımı için önemli bir zemin oluşturulmasıdır. Bu kapsamda, örneğin, TÜBİTAK ve AB'nin bilimsel ve teknolojik araştırma laboratuvarı olan Ortak Araştırma Merkezi (*Joint Research Center-JRC*), 28 Şubat 2013 tarihinde, iş birliklerini güçlendirmek amacıyla bir mutabakat zaptı imzalamıştır. Söz konusu anlaşma kapsamında, AB'nin Ortak Araştırma Merkezi bünyesinde yer alan enstitülerinde Türk araştırmacıların doktora ve doktora sonrası araştırmalarını yürütmelerine imkân tanınmaktadır. Bu bağlamda, yukarıda belirtilen yayılma etkilerinden (*spillover*) yararlanması için Türkiye'nin AB Çerçeve Programları'na katılması büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'nin AB Çerçeve Programları'na katılarak elde ettiği avantajlar sayesinde, Türkiye Araştırma Alanı'nın Avrupa Araştırma Alanı'na entegrasyonu hızlı bir şekilde sağlanmaktadır. Nitekim "Bilim ve Araştırma", Türkiye'nin 2005 yılından beri yürüttüğü AB müzakere sürecinde bugüne kadar açılıp geçici olarak kapanan ilk ve tek başlıktır. "Bilim ve Araştırma" alanındaki müktesebat kapsamında, AB'nin faaliyetlerini içeren Çerçeve Programları'na ilişkin Konsey ve Komisyon kararları ve üçüncü ülkeler ile bilim ve teknoloji alanında imzaladığı anlaşmalar yer almaktadır.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Türkiye'nin Bilim ve Araştırma Politikası'nın AB ile uyumu incelenirken üzerinde durulan temel konu, Türkiye'nin AB Çerçeve Programları'na katılımıdır ve bu kapsamda Türkiye'nin AB Çerçeve Programları'na etkin katılımı için gerekli koşulları sağlayıp sağlamadığına önem verilmektedir. Görüldüğü üzere, Türkiye'nin Çerçeve Programları'na katılımında giderek daha fazla tecrübe kazanması, sadece bilim ve araştırma alanında iş birlikleri ve ortaklıkların artmasına değil, aynı zamanda giderek daha fazla proje geliştirilerek ülkemizin Program bütçesine yaptığı katkının üzerinde geri dönüş almasına da vesile olmaktadır.

Yanlış 25 AB Bölgesel Politikası, gelişmiş bölgelerden az gelişmiş bölgelere bir fon transferi politikası niteliğindedir.

Doğru 25 AB Bölgesel Politikası, sadece gelişmiş bölgelerden alınıp az gelişmiş bölgelere verilen basit bir kaynak/fon transferi politikası değildir. Bölgesel Politika, ayrıca Topluluk vatandaşları arasındaki uyumu güçlendirmeyi ve Birlik içerisindeki ekonomik ve sosyal düzeydeki kaynaşmayı sağlayan temel öğelerden biridir.

AB, Üye Devletleri arasındaki sosyoekonomik farklılıklar ve bölgeler arasındaki dengesizliklerin azaltılması ve uyumun sağlanması için kendi Bölgesel Politikasını geliştirme ihtiyacı duymuştur. Bu amaçla oluşturulan Bölgesel Politika, ekonomik ve siyasi bütünleşme hedefi doğrultusunda, 1975 Roma Antlaşması ile birlikte ortak bir politika olarak AB'nin diğer politikalarına dâhil edilmiştir. Bu sebeple AB Bölgesel Politikası'nın hiçbir siyasi amaç gütmeyeceği, unutulmaması gereken bir husustur.

Kurucu Antlaşmalarda ve en temel belgelerde de yer aldığı şekilde Bölgesel Politika, yapısal fonlar aracılığıyla yardıma muhtaç geri kalmış bölgelerin desteklenmesini sağlayarak, Topluluk vatandaşları arasındaki uyumu güçlendirmeyi hedeflemektedir. Böylelikle AB, Bölgesel Politikası sayesinde gelişmiş ve daha zengin bölgelerde mevcut olan kaynaklarını, daha yoksul bölgelere aktararak, bu bölgelerdeki gelişmişlik düzeyini artırmayı hedef-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

lemektedir. Bölgesel Politika, özellikle AB içerisindeki çeşitli bölgelerdeki gelişme düzeyleri arasındaki farklılığı ortadan kaldırmak ve bu bölgelerdeki geri kalmışlığın bir dayanışma çerçevesi içerisinde önlenmesini amaçlamakla beraber, AB içerisindeki ekonomik ve sosyal düzeydeki kaynaşmanın temel öğelerinden birini oluşturmaktadır.

AB'nin Bölgesel Politikası'na ilişkin hedefleri, sadece az gelişmiş bölgelere yönelik değildir. AB genelinde, ekonomi ve kalkınma yönünden başarılı sayılan bölgeler dahi, küreselleşmenin etkisiyle birçok sorunla karşı karşıya kalmış ve yapısal değişime uğramıştır. Kalkınma düzeyi yüksek olan söz konusu bölgeler de geçirdikleri değişim sonunda bölgesel kalkınmaya yönelik yenilikçi uygulama politikası izlemiş, bu da söz konusu bölgelerin uyum kapasitelerinden kaynaklı birçok farklılığın oluşmasına sebep olmuştur.

Bu açıdan değerlendirildiğinde görülüyor ki AB için bölgesel kalkınma, önemli ve öncelikli bir konu teşkil etmektedir. Bu bağlamda, AB'nin bir dayanışma çerçevesi içerisinde işlev gören Bölgesel Politikası, gelişmiş bölgelerden alınıp az gelişmiş bölgelere verilen basit bir kaynak transferi politikasından çok daha önemli hedeflere hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

1988 yılından beri süregelen Bölgesel Politika faaliyetleri ve bu Politika kapsamındaki yapısal fonların, AB Üye Devletlerinin yanı sıra AB'ye sonradan veya yeni katılan ülkelerin uyum sürecini hızlandırdığı ve bu ülkelerin diğer üye ülkelerle yakınlaşmasını kolaylaştırdığı bilinmektedir. Ayrıca yapısal fonlar aracılığıyla AB, farklı bölgelerin kalkınmasına ve bu bölgelerin kendi aralarındaki sosyoekonomik uyumuna destek sağlamaktadır.

Bölgesel Politika ayrıca, Lizbon Stratejisi çerçevesindeki AB için büyüme ve istihdam politikaları ile de uyumludur. Bu bağlamda, yapısal fonlar AB'nin bu hedefi doğrultusundaki en önemli araç olmakla beraber, 1988, 1993, 1999 ve 2006 yıllarında yeniden düzenlenmiş ve ek mali kaynaklarla desteklenmiştir. Avrupa Komisyonu'nun Bölgesel Politika kapsamında 2007-2013 yılları için belirlediği Yapısal Fonlar şöyle sıralanabilir:

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

- **Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu:** Bölgeler arasındaki sosyoekonomik dengesizlikleri azaltmayı amaçlamakla birlikte en az gelişmiş bölgelerin kalkınması için mali destek sağlar.
- **Uyum Fonu:** 1993 Maastricht Antlaşması ile GSYİH'si AB ortalamasının yüzde 90'ının altında kalan Üye Devletlerin, Ekonomik ve Parasal Birliğin üçüncü kademesine girebilmelerine yardımcı olur.
- **Avrupa Sosyal Fonu:** Eğitim ve mesleki eğitim, işsizliğin önlenmesi ve istihdamın artırılması, sosyal dayanışma ve fırsat eşitliği için yardım sağlar. Bu fonlar ayrıca üç temel hedefe katkı sağlamayı amaçlar:
 - **Yakınsama:** En az gelişmiş bölge ve ülkelerde büyüme odaklı imkânlar ve faktörleri geliştirmeyi ve artırmayı amaçlar;
 - **Bölgesel Rekabetçilik ve İstihdam:** Yakınsama hedefi dışında kalan bölgelerde rekabetçiliği, bölgenin çekiciliğini ve istihdam oranını iki yolla artırmayı amaçlar.
 - **Avrupa Bölgelerarası İş Birliği:** Yerel ve bölgesel inisiyatifler aracılığıyla sınır ötesi iş birliğinin, daha entegre bir bölgelerarası kalkınmayı hedefleyen uluslararası iş birliğinin ve deneyim paylaşımı ile bölgelerarası iş birliğinin güçlenmesini amaçlar.

Son dönemlerde, Bölgesel Politika'ya uyum açısından, düzensiz olsa da Türkiye'de ilerleme kaydedildiği görülmektedir. Özetle Türkiye, AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Programı Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu başlığı altında belirtilen hedefler doğrultusunda, uyum çalışmalarında önemli adımlar atmış ve AB'nin Katılım Ortaklığı Belgesi ile İlerleme Raporları çerçevesindeki kriterlerini yerine getirme çabası içine girmiştir.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Yanlış 26 Türkiye AB'ye üye olursa, bir daha çıkmaz.

Doğru 26 Üye Devletler kendi anayasal gereklerine uygun olarak, AB üyeliğinden çekilmeye karar verebilir.

AB, egemen devletler arasında imzalanan uluslararası antlaşmalar ile gönüllü üyeliğe dayalı olarak kurulmuş olan bir kuruluştur. Üye Devletlerin AB üyeliğinden çıkma olasılığı, Lizbon Antlaşması ile düzenlenmiştir. AB Antlaşması'nın 50'nci Maddesi'ne göre, Üye Devletler kendi anayasal gereklerine uygun olarak, AB üyeliğinden çekilmeye karar verebilir. AB üyeliğinden çekilmeye karar veren bir Üye Devlet, bu niyetinden AB Konseyi'ni haberdar eder. AB Konseyi tarafından belirlenecek rehber ilkelere göre, söz konusu Üye Devlet ve AB arasında bir anlaşma müzakere edilir ve imzalanır. Bu anlaşma ile üyelikten ayrılma ile ilgili düzenlemeler yapılır ve üyelikten ayrıldıktan sonra, söz konusu ülkenin AB ile ilişkisinin nasıl sürdürüleceği belirlenir. Üyelikten Ayrılma Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden itibaren, AB Antlaşmaları söz konusu ülkeye uygulanmaz. Eğer üyelikten bu şekilde ayrılan bir ülke AB'ye tekrar başvuruda bulunursa, bu ülkeye tüm diğer ülkeler için geçerli olan prosedür uygulanır.

Henüz üyelikten çıkma talebinde bulunan bir ülke olmamıştır. Ancak Danimarka'ya bağlı olan ve 1979 yılında özerklik kazanan Grönland, 1983 yılında yapılan referandumda, seçmenlerin yüzde 52'sinin ayrılma yönünde oy kullanması sonucunda, o dönemki AET'den 1985 yılında ayrılmıştır. 1984 yılında Grönland yönetimi, Danimarka ve AET arasında imzalanan özel bir anlaşma ile ayrılma sonrasındaki ilişkiler düzenlenmiştir. Bununla birlikte, herhangi bir ülkenin AB'den çıkması oldukça zordur. AB üyeliğinden çıkmak, AB üyeliğinin getirdiği avantajlardan da vazgeçmek anlamına gelir. Bu avantajlar arasında, AB İç Pazarına herhangi bir sınırlama olmadan erişim, serbest dolaşım hakkı, AB bütçesinden ve fonlarından faydalanma, AB vatandaşlığından yararlanma hakkı, AB yönetim sistemi ve karar alma sürecinde yer alma, AB kurumlarında temsil edilme gibi ayrıcalıklar yer alır. AB üyeliğinden ayrılan bir ülke, Avrupa'nın geleceğini etkileyen bir kurumdaki temsil hakkından da vazgeçmiş olur.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Yanlış 27 AB üyeliği yerine imtiyazlı ortaklık da kabul edilebilir.

Doğru 27 Türkiye'nin hedefi AB üyeliğidir. Bunun dışındaki diğer hiçbir alternatif, Türkiye'nin mevcut kazanımlarını daha da ileriye taşımamasını sağlamaz.

AB üyeliği yerine imtiyazlı ortaklık, AB'deki bazı Hristiyan demokrat partiler tarafından ileri sürülen bir kavramdır. Bu kavram, ilk olarak Türkiye ile birlikte Ukrayna ve Rusya gibi ülkeler için ortaya atılsa da ağırlıklı olarak Türkiye'nin üyeliğine ilişkin olarak gündeme getirilmektedir. Almanya Başbakanı Angela Merkel ve 2007-2012 arasında Fransa Cumhurbaşkanı olan Nicholas Sarkozy, AB içinde Türkiye için imtiyazlı ortaklık fikrinin savunucusu olmuştur. Angela Merkel, Almanya'da iktidara gelmeden önce, 2004 yılında Türkiye'ye yaptığı ziyarette de bu fikri gündeme getirmiştir. "Ayrıcalıklı ortaklık", "özel ortaklık", "özel statü" gibi farklı kelimelerle de ifade edilen imtiyazlı ortaklık fikrinin tam olarak neleri kapsadığı açık değildir. Ancak genel olarak, Türkiye'nin AB kurumlarında ve karar alma sürecinde temsil edilmediği, güvenlik ve dış politika, enerji, Gümrük Birliği ve yasa dışı göç ile mücadele gibi alanlarda AB ile ileri iş birliğine girdiği bir model olarak tanımlanabilir. Bazı analistler, bu modelin sadece AB için değil, Türkiye için de yararlı olacağını, üye olmayacağı için Türkiye'nin AB müktesebatına bağlı olmayarak bağımsızlığını devam ettireceğini söylemektedir. Oysa Türkiye, hâlihazırda Gümrük Birliği, AB adaylığı ve müzakere süreci neticesinde özellikle ekonomik ve siyasi kriterlere ilişkin hukuk sistemini büyük ölçüde AB'ye uyumlu hale getirmiştir. Gümrük Birliği zaten bir ayrıcalıklı statüdür. Gümrük Birliği'ni tesis eden Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin 1/95 Sayılı Gümrük Birliği Kararı uyarınca, Türkiye AB'nin ortak ticaret politikasını ve ortak gümrük tarifelerini uygulamaktadır. Türkiye, katılım öncesi strateji kapsamında, Hayat Boyu Öğrenme ile Bilim ve Araştırma alanında Çerçeve Programı ve Avrupa Çevre Ajansı gibi bazı AB ajans ve programlarına katılabilmektedir. Türkiye, diğer yandan, NATO üyesi olarak da gelişen AB Güvenlik ve Savunma Politikası kapsamında AB ile iş birliğine gitmektedir. Türkiye, zaten adı konulmamış bir imtiyazlı ortak statüsünde iken AB ile ilişkilerindeki

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

en büyük eksikliği, AB'nin karar alma sürecinde yer almamasıdır. AB ile oldukça ileri düzeyde olan ilişkilerinin daha iyi yönetilebilmesi ve Türkiye'nin Gümrük Birliği ve AB adaylığı nedeniyle uyguladığı politika ve kararların karar alma sürecinde de yer alabilmesi, ancak AB'nin tam üyesi olması ile mümkün olacaktır. AB üyeliği, Türkiye'nin nüfusuna orantılı bir şekilde Avrupa Parlamentosu'nda, AB Bakanlar Konseyi'nde ve Avrupa Komisyonu ile diğer AB organlarında temsil edilmesini sağlayacaktır. 80 milyona yaklaşan nüfusu ile Türkiye, karar alma sürecinde Almanya ve Fransa gibi önde gelen Üye Devletler kadar etkili olacaktır. Dolayısıyla üyelik sonucu bağımsızlığını kaybetmekten ya da AB yönetimi altına girmekten endişe etmesine gerek yoktur. Türkiye, AB'ye tam üye olarak, dünyada etkili bir aktör olan AB'nin en etkili ülkelerinden biri olacaktır. İmtiyazlı ortaklık önerisi, Türkiye'nin AB üyesi olmasına kültürel, ekonomik, siyasi sebeplerle ve kurumsal mekanizmada etkili bir konumda olacağı için karşı çıkanlar tarafından öne sürülmektedir. Türk hükümetleri, birçok kere Türkiye'nin tam üyelik dışında hiçbir formülü kabul etmeyeceğini açıklamıştır. Türkiye'nin bu tutumunu devam ettirmesi ve gerek 1963 Ortaklık Anlaşması, gerekse AB adayı olan ve üyelik müzakerelerini yürüten bir ülke olarak kazanılmış haklarından ve AB üyeliğinin getireceği avantajlardan hiçbir şekilde feragat etmemesi gerekir. Unutulmamalıdır ki, 2004 yılında tüm AB Üye Devletleri, Türkiye ile üyelik amacıyla katılım müzakerelerini başlatma kararını almıştır. Bu sürecin doğal sonucu tam üyeliktir.

Yanlış 28 AB'ye üye olup, istemediğimiz politikalara katılmayabiliriz.

Doğru 28 Bir ülkenin, AB'ye üye olarak istediği politikalara dâhil olmama gibi bir tercih şansı bulunmamaktadır. Ancak istisnai durumlarda, bazı kararların veya politikaların dışında kalınabilir.

AB'ye üye olmak, AB müktesebatının tümüyle kabulünü ve AB müktesebatının ve bunu uygulayacak idari kurumların tümüyle iç mevzuata aktarılmasını gerektirir. AB müktesebatı, AB'yi kuran Antlaşmalar, tüm AB yasala-

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

rı, deklarasyonlar, kararlar, uluslararası anlaşmalar ve Avrupa Birliği Adalet Divanı içtihadını içerir. AB'ye aday olan ülkeler için 1993'te kabul edilen Kopenhag Kriterleri, siyasi ve ekonomik kriterden sonra şu kriteri öngörmüştür: "Üyelik, aday ülkenin siyasi, ekonomik ve parasal birliğin hedeflerine katılmak da dâhil olmak üzere, üyelik yükümlülüğünü üstlenme yeteneğine sahip olmasını öngörür." Dolayısıyla bir aday ülkenin AB'ye üye olarak bir politikaya dâhil olup, bir diğerine dâhil olmaması gibi bir tercih şansı bulunmamaktadır. Öte yandan bir ülke, AB'ye üye olduktan sonra belirli durumlarda bazı kararların veya politikaların dışında kalabilmektedir. Bunun örneklerini AB'yi kuran Maastricht Antlaşması'nda Danimarka'nın ortak dış ve güvenlik politikası; İngiltere ve İrlanda'nın Schengen Alanı'nın dışında kalması; İngiltere, İsveç ve Danimarka'nın Avro Alanı'na katılmaması; İngiltere, Polonya ve İrlanda'ya Temel Haklar Şartı'ndan muafiyet tanınması oluşturmaktadır. İngilizce "opt-out" olarak adlandırılan ve dışarıda kalmayı tercih etmek olarak açıklanabilecek bu uygulama, Kurucu Antlaşmalarda yer almamaktadır. Ancak özellikle oy birliğine dayalı yeni anlaşmaların müzakeresi ve yeni politikaların kabulü söz konusu olduğunda, her zaman tüm Üye Devletlerin katılacağı bir oy birliği sağlanması mümkün olamamaktadır. AB üye sayısı arttıkça ve bütünleşme süreci yeni alanlara doğru ilerledikçe, oy birliği sağlamak daha da zorlaşmaktadır. Böyle durumlarda, bir veya iki ülkenin tüm AB'nin ilerlemesini engellemesine meydan vermemek için, dışarıda kalma pragmatik bir çözüm olarak ortaya çıkmıştır. Maastricht Antlaşması sonrasında örneklerini gördüğümüz bu uygulama, artık tek tip ve yeknesak bir Avrupa bütünleşmesinin yerini çok vitesli, esnek veya "a-la-carte" olarak tabir edilen entegrasyon modeline bıraktığı şeklinde yorumlanmıştır. Buna rağmen, AB'de geçerli olan temel kural, hemen ve aynı anda olmasa bile, nihayetinde tüm ülkelerin tüm müktesebata taraf olup, müktesebatı bütünüyle uygulamasıdır. 2004 ve 2007'de gerçekleşen son genişleme sürecinde AB Üye Devletleri, üye olur olmaz tüm politikalara katılamamıştır. Katılım Anlaşmaları uyarınca Schengen Alanı, yapısal fonlar gibi bazı AB politikalarına katılımları geçiş süreleri sonucunda gerçekleşmektedir. 2013 itibarıyla Bulgaristan, Romanya ve GKRY hala Schengen Alanı'na dâhil değildir. Ancak

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

üyelik gereği olarak gecikme ile de olsa bu alana katılmaları gerekir. Bu konuyla ilgili diğer bir uygulamaya da değinmek gerekir: 1997 Amsterdam Antlaşması ile “güçlendirilmiş işbirliği” prosedürü getirilmiştir. Bu prosedür, birbirleriyle daha yakın çalışmak isteyen Üye Devletlerin AB yasal çerçevesine saygılı olarak bu yakın iş birliğini gerçekleştirmesine, dolayısıyla diğer üyelerden farklı hızda ilerlemelerine olanak vermektedir. Güçlendirilmiş işbirliği, Antlaşmalarda belirlenen yetkilerin genişletilmesi ve AB’nin münhasır yetki alanında olan Gümrük Birliği gibi alanlarda uygulanamaz. Bunun yanında, ancak son bir çözüm olarak iş birliğinin amaçlarının, AB’nin tüm üyelerinin katılımı ile makul bir sürede gerçekleştirilemeyeceğinin açık ve net bir şekilde ortaya koyulmasına bağlı olarak uygulanabilir. Güçlendirilmiş işbirliği, AB’nin amaçlarına katkıda bulunmalı, çıkarlarını korumalı ve bütünleşme sürecini pekiştirmelidir. Güçlendirilmiş işbirliği prosedürü, AB Antlaşması’nın IV Numaralı başlığında yer almaktadır. Güçlendirilmiş işbirliğinin başlatılabilmesi için en az dokuz ülkenin katılımı gerekir. İş birliği dileyen, diğer Üye Devletlerin katılımına da açık olmalı ve açık kalmalı; katılan ve katılmayan ülkeler arasında ayrımcılığa neden olmamalıdır. Güçlendirilmiş işbirliği çerçevesinde kabul edilen tasarruflar, AB müktesebatının bir parçasını oluşturmaz; sadece katılan ülkeler için bağlayıcıdır. Bütünleşme sürecini kolaylaştırmaya ve ileriye götürmeye yönelik bu tür uygulama ve mekanizmalara rağmen, halen AB hukuki ve kurumsal yapısında esas olan, tüm Üye Devletlerin AB Anlaşmalarının tüm hükümlerine taraf olduğu ve tüm politikalara katıldığı veya zaman içinde katılacağı bir bütünleşme mantığıdır.

Yanlış 29 AB’nin sadece Türkiye ile Gümrük Birliği vardır.

Doğru 29 AB’nin Türkiye dışında farklı ülkelerle de Gümrük Birliği vardır.

AB ve Türkiye arasında Gümrük Birliği, Avrupa Topluluğu ve Türkiye Ortaklık Konseyi’nin 1/95 Sayılı Kararı ile 1996 yılının başında yürürlüğe girerek resmîyet kazanmıştır. Türkiye, Birlik’e üye olmaksızın Gümrük Birliği’ne dâhil olan tek aday ülke konumundadır. Ancak Türkiye haricinde

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

de AB, Gümrük Birliği müzakerelerini küresel boyuta taşıyarak iki taraflı müzakere süreçlerine girmektedir.

Nitekim AB, Türkiye ile yürürlükte olan Gümrük Birliği dışında, 1 Temmuz 1991 tarihinde 90/680/CEE Konsey Kararı ile Andora; 1 Aralık 1992 tarihinde 2002/245/EC Konsey Kararı doğrultusunda da San Marino ile Gümrük Birliği müzakerelerini tamamlamıştır. Söz konusu anlaşmaların kapsamına bakıldığında, Andora ile tarım ürünleri haricindeki ürünler Gümrük Birliği kapsamına girerken, San Marino ile tüm ürünleri kapsamaktadır. Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliği, bilindiği gibi sanayi ve işlenmiş tarım ürünleri kapsamında uygulanmaktadır.

AB, Türkiye için önemli bir ihracat ve ithalat pazarını oluşturmaktadır. Türkiye, AB'nin ithalatta yedinci, ihracatta beşinci pazarı konumundadır. Ancak Andora ve San Marino için AB'nin önemli bir ticari ortağı konumunda oldukları söylenemez. Mikro devletler olarak nitelendirilebilecek bu iki ülkenin ekonomik büyüklükleri, AB'ye aday ülke konumuyla Gümrük Birliği'ni tamamlamış olan Türkiye'nin konumu ile karşılaştırılamayacak kadar farklıdır.

Yanlış 30 Schengen Alanı'na sadece AB üyeleri dâhildir.

Doğru 30 Schengen Alanı'na AB Üye Devletleri dışında diğer Avrupa ülkeleri de dâhil olabilir.

1985 yılında Topluluk çerçevesi dışında başlatılan ve 1995 yılında yürürlüğe giren Schengen Anlaşması ile bu Anlaşmaya taraf ülkeler, aralarındaki iç sınır kontrollerini kaldırarak oluşturdukları Schengen Alanı'nın dış sınırlarındaki korumanın güçlendirilmesi konusunda teminat vererek, kişilerin Schengen Alanı'na dâhil olan ülkeler arasında serbest dolaşımını sağlamışlardır. Günümüzde Schengen Alanı'na dâhil 26 ülke bulunmaktadır.

Schengen Alanı'na üye bir ülkenin sınırlarından bir kere giren herkes, kontrol edilmeksizin diğer ülkelerin sınırlarından geçebilir. Yine de, her ülkede hareketli kontrol noktaları mevcuttur. Schengen müktesebatı ve bu müktesebata bağlı tüm faaliyetler, Avrupa Antlaşmalarında yer

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

almaktadır. Günümüzde bu düzenek, AB'nin bir özgürlük, güvenlik ve adalet alanı haline getirilmesi hedefine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda Schengen Alanı, Schengen müktesebatı olarak bilinen; iç sınırlarda kontrollerin kaldırılmasını ve dış sınırların eş güdümüne yönelik ortak vize politikası, polis ve yargı iş birliği, düzensiz göçmenlerin geri gönderilmesi ve Schengen Bilgi Sistemi gibi ortak veri bankalarının oluşturulmasını içeren kurallar bütününe dayanmaktadır.

İlk olarak, 1985 yılında Almanya, Belçika, Fransa, Lüksemburg ve Hollanda bir araya gelip kendi aralarındaki sınırları kaldırarak bir alan oluşturmaya karar verdi. Söz konusu alanın oluşturulmasına yönelik ilk anlaşma, 14 Haziran 1985 tarihinde Lüksemburg'da imzalandı. Buna istinaden, oluşturulan bu alan Schengen Alanı olarak adlandırıldı. Bunu takiben Schengen Alanı, 1990'lı yıllarda anlaşmalara sonradan dâhil olan diğer Avrupa ülkelerinin de katılımıyla giderek genişledi. Örneğin 1990 yılında İtalya, 1991'de İspanya ve Portekiz, 1992'de Yunanistan, 1995'te Avusturya, 1996'da Danimarka, İsveç ve Finlandiya Schengen Alanı'na dâhil olan Avrupa ülkelerinin de katılımıyla giderek genişledi. Örneğin 1990 yılında İtalya, 1991'de İspanya ve Portekiz, 1992'de Yunanistan, 1995'te Avusturya, 1996'da Danimarka, İsveç ve Finlandiya Schengen Alanı'na dâhil olan AB üye ülkeleridir.

Daha sonra, 2004 yılında AB'ye üye olan 10 ülkeden dokuzunu 2007 yılında Schengen Alanı'na dâhil olmuştur. Bu ülkeler Estonya, Litvanya, Letonya, Macaristan, Malta, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Slovenya'dır. AB'ye üye olur olmaz Schengen Alanı'na dâhil olmayan bu dokuz ülkenin alana dâhil olmaları için öncelikle kendilerine ait dış sınırlarda etkili bir kontrol mekanizması sağlamaları ve Schengen Bilgi Sistemi'ni modernize etmeleri gerekmiştir. 1 Ocak 2007'de AB'ye üye olan Bulgaristan ve Romanya, henüz Schengen Alanı'na katılmamıştır.

AB Üye Devletleri, Schengen Alanı'na dâhil olmak zorunda değildir. Örneğin AB Üye Devleti olan İrlanda ve İngiltere, kendi istekleri doğrultusunda Schengen Alanı'na katılmamıştır. Bu bağlamda iki ülke özel bir statüye sahiptir ve Schengen düzenlemelerinin yalnızca bir kısmı

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

na katılmaktadır. Örneğin İrlanda, esas olarak Schengen Bilgi İşlem Sistemi'ne katılmaktadır. İngiltere ise Schengen Bilgi İşlem Sistemi dâhil, polis iş birliği ve ceza konulu adli iş birliği ile uyuşturuculara karşı mücadele gibi konulara müdahil olmaktadır. Nitekim Schengen Alanı'na tam olarak dâhil olmadıklarından dolayı, bu iki ülke kendi sınırlarında kişileri denetleme hakkını korumaktadır. Ancak AB'ye yeni üye olan bir ülkenin müktesebatı tümüyle kabul etmesi gerektiğinden, bu alanın dışında kalmaya karar vermesi söz konusu olamaz. Gerekli geçiş süreleri bittikten ve gerekli şartlar yerine getirildikten sonra, yeni Üye Devletlerin de Schengen Alanı'na dâhil olmaları hem bir hak hem de bir yükümlülüktür.

Bununla birlikte, Schengen Alanı'na sadece AB Üye Devletleri değil, aynı zamanda AB üyesi olmayan ülkeler de dâhil olabilir. Örneğin AB'ye üye olmayan iki Avrupa ülkesi İzlanda ve Norveç, imzacı ülkelerle bir iş birliği anlaşması yaparak, 1999 yılında Schengen Alanı'na dâhil olmuştur. İş birliği anlaşması gereğince İzlanda ve Norveç, karar alma hakkına sahip olamasalar da anlaşmalara bağlı diğer tüm haklardan yararlanmaktadır. Bu bağlamda, Schengen müktesebatı, 2001 yılından itibaren bu iki ülkede tümüyle yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan, İsviçre de AB üyesi olmamasına rağmen 2004 yılında Schengen Alanı'na ortak olma anlaşması hazırlayarak, 2005 yılı Haziran ayında yapılan referandum kararı ile Schengen Alanı'na kabul edilmiştir. Son olarak, 19 Aralık 2011 tarihinde Liechtenstein, her ikisi de Schengen Alanı'na dâhil olan Avusturya ve İsviçre ile iç kara sınırlarını kaldırarak Schengen Alanı'na dâhil olmuştur.

DOĞRU BİLİNERN YANLIŞLAR

Yanılış 31 AB'nin sosyal politika alanında herhangi bir kazanımı olmamıştır.

Doğru 31 AB'de sosyal politika alanında birçok konu, Üye Devletlerin yetki alanındadır. Buna rağmen Avrupa İstihdam Stratejisi, Avrupa Sosyal Fonu, Avrupa Küreselleşme Fonu ile istihdama destek sağlanmış; Avrupa İş Hukuku oluşturulmuş; "ayrımcılık yasağı" ve "eşit işe eşit ücret" prensipleri ile kadın erkek eşitliğini sağlamak amaçlanmış; sosyal politika konusunda pek çok düzenleme ile Avrupa'da sosyal adaleti ve sosyal refahı sağlamada önemli kazanımlar elde edilmiştir.

Kuruluşundan bu yana ekonomik ve siyasi bütünleşmeyi amaçlayan AB'nin, sosyal bütünleşmeyi öngörmemekle birlikte, bir sosyal politikasının mevcut olduğu söylenebilir. 1986 yılında Avrupa Tek Senet'i ile AB'nin yetki alanına giren sosyal politika konuları, 2000'li yıllarla birlikte işsizlik, yoksulluk ve sosyal dışlanma ile sosyoekonomik düzeyde yaşanan farklılıkları gidermek amacıyla giderek daha fazla önem kazanmaya başlanmıştır. Buna karşın, AB düzeyinde sosyal politikanın tüm temel alanlarını kapsayan bir "Avrupa sosyal birliği" ya da Üye Devletlerin uymak zorunda oldukları tek bir sosyal modelden söz etmek güçtür. AB bünyesinde, hükümetler ve sosyal taraflar arasında kurumsallaşmış bir "sosyal diyaloga" dayanan bir "Avrupa sosyal modelinden" söz edilebilirse de, Üye Devletlerin tercihlerine göre farklılaşan sosyal sistemler mevcuttur. Sosyal politika, esasen Üye Devletlerin sorumluluğunda olan bir alan olduğundan, AB asgari standartlar ve asgari seviyede sahip olunan hak ve yükümlülükleri belirlemiş ve Üye Devletlerin uyması gereken belirli sosyal politika norm ve standartları oluşturmuştur.

Sosyal politika, AB mevzuatı içinde direktif ve tüzüklerle genişleyen çok dinamik bir alanı oluşturmaktadır. AB sosyal politika düzenlemeleri, işçi sağlığı ve iş güvenliği, mesleki eğitim, cinsiyet eşitliği ve işçilerin serbest dolaşımı gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır. Bugün gelinen aşamada, iş yeri sağlığı ve güvenliği hakkında detaylı hükümlere sahip, işsizlikle mücadeleye önem veren, ka-

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

din-erkek eşitliğini ön plana alan ve AB İş Hukuku olarak tanımlanan geniş bir sosyal politika mevzuatı oluşmuştur. Üye Devletlerin sosyal politikalarında, AB İş Hukuku kapsamında, işletmelerin devri ve işverenin iflası durumlarında işçi haklarının korunması, işçilerin bilgilendirilmesi, çalışan gençlerin korunması, çalışma saatlerinin belirlenmesi düzenlemekte ve iş sağlığı ve güvenliği alanında bağlayıcı hükümler getirilmektedir. Üye Devletlerde istihdamın artırılması ve işsizlikle mücadelede iş birliğini güçlendirmek amacıyla İstihdam Stratejisi ile Üye Devletlerin mevcut durumları değerlendirilmektedir. Aynı zamanda, Avrupa Sosyal Fonu çerçevesinde hazırlanan programlar ve fonlarla istihdamı artırıcı projelere, AB düzeyinde destek sağlanmaktadır. Kadın-erkek eşitliğini sağlamak amacıyla, üye ülkelerin mevzuatlarına “eşit işe eşit ücret” prensibi getirilerek, istihdama giriş, mesleki eğitim, terfiler ve sosyal güvenlik sistemlerinde eşitlik yerleştirilmekte; hamile ve yeni doğum yapmış kadınların hakları ve izinleri kapsamlı bir şekilde düzenlenmektedir. Sonuç olarak, AB tüm Üye Devletlerin aktif rol alabileceği ve AB’deki sistem ve politikaların çeşitliliğine saygılı bir sosyal politika modeli benimsemektedir. AB’nin son yıllarda gelişme göstererek geniş bir alanı kapsamaya başlayan sosyal politika alanında edindiği kazanımlar ve Üye Devletlerde sosyal adalet ve refahı sağlama çabaları, artarak sürecektir.

Yanlış 32 Avro, sadece Avro Alanı ülkelerinde para birimi olarak kullanılmaktadır.

Doğru 32 Avro Alanı ülkesi olmadığı halde avro kullanan ülkeler de vardır.

Avro, Avro Alanı’nın resmi para birimi olmakla birlikte küresel pazarlarda da yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Pek çok farklı neden yüzünden bu para birimi, AB dışındaki bazı ülkelerde de resmi veya fiili para birimi olarak tedavüldedir. Avro Alanı’nı oluşturan bazı bölgeler, Avrupa kıtası üzerinde olmasalar da AB’nin parçasıdır. Fransa’nın denizaşırı bölgeleri Guyana, Karayipler’deki Martinik Adası, Hint Okyanusu’ndaki Reunion Adası ile Atlantik Okyanusu’nda bulunan Portekiz’e ait Madeira ve Asor Adaları ile İspanyol Kanarya Adaları, bu bölgelere ör-

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

nektir. AB Üye Devletlerinin hukuk kuralları, gözetim ve denetimleri altında oldukları için bu ülkelerde avro kullanılmaktadır.

Bunun yanında Avro Alanı ve AB üyesi olmayan bazı ülkeler de avroyu resmi para birimleri olarak kullanmaktadır. Bunlar Monako, San Marino, Vatikan ve Andora'dır. Avro öncesinde Monako, Fransız Frangı; San Marino, Vatikan ve Andora ise İtalyan Lireti kullanmaktaydı ve Fransa ve İtalya'dan onların para birimini kullanmak ve basabilmek için izin almışlardı. Daha sonra AB ile parasal anlaşmalar imzalayarak avro kullanımına geçmişlerdir. Bu ülkeler sınırlı miktarda, milli yüzünde kendi tasarımları olan madeni avro basabilme yetkisine sahipken, kâğıt avro basamamaktadır.

Avro para biriminin 2002'de dolaşıma girmesinden önce AB ile parasal anlaşmalar imzalayan, bu ülkelerle zamanla ortaya çıkan aksaklıkları düzeltmek ve basabilecekleri azami madeni para hacmini artırmak için AB, anlaşmalarını yeniden müzakere etmiştir. Yeni anlaşmalar Vatikan ile 1 Ocak 2010'da, Monako ile Aralık 2011'de ve San Marino ile 1 Ağustos 2012'de yürürlüğe girmiştir. Andora ise herhangi bir yasal düzenleme olmaksızın avroyu fiili olarak kullanmaktadır. Ülkede avro, daha önce dolaşımda olan İspanyol Pezосу ve Fransız Frangı'nın yerini almıştır. 30 Haziran 2011'de Andora ve AB arasında bir anlaşma imzalanmış ve 1 Nisan 2012'de yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma sayesinde Andora, avroyu resmi para birimi olarak kullanmaktadır. Bu ülkelere ek olarak, AB'nin bir parçası olmayan bazı Fransız deniz aşırı bölgeleri de AB ile anlaşmaları sonucu avroyu resmi para birimleri olarak kullanmaktadır. Bunlar Kanada'nın doğu kıyısına yakın Miquelon Adaları, Hint Okyanusu'ndaki Mayotte Adası ve Saint-Barthelemy Adası'dır. Fakat bu adalar, hiçbir şekilde kendi avro madeni paralarını basamamaktadır.

Balkan ülkeleri Kosova ve Karadağ da avroyu fiili para birimleri olarak kullanan ülkeler arasındadır. AB ile hiçbir anlaşmaları olmamasına rağmen, bu ülkeler daha önceden kullandıkları Alman Markı'nın yerini avronun alması ile avro kullanmaya başlamıştır.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

Yanlış 33 AB'nin Çevre Politikası, Türk sanayisinin rekabet gücünü azaltacaktır.

Doğru 33 Doğru stratejilerle çevresel önlemler, rekabet gücü açısından avantaja dönüştürülebilir.

AB ile müzakere sürecinde çevre mevzuatı, tüm aday ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de sanayi sektörü dâhil olmak üzere pek çok alanda zorlu değişimleri beraberinde getirmektedir. Çevresel tedbirlerin maliyetlerinin iyi hesaplanmamış olması, sektördeki denetim eksikliği ve yasal düzenlemelerdeki boşluklardan dolayı çevre maliyet analizlerinin sağlıklı bir şekilde yapılamaması sonucunda, AB'nin çevre mevzuatının özellikle Türk sanayisinin rekabet gücünü zayıflatacağı düşüncesi gündeme gelmektedir. Ancak doğru stratejilerle çevresel önlemlerin, rekabet gücü açısından avantaja dönüşebileceği bazı temel noktalar etrafında doğrulanabilmektedir.

Öncelikle AB çevre mevzuatının uyumlaştırılması noktasında, Türkiye'nin daha fazla çevresel yükümlülük ile karşı karşıya kalacağı aşikârdır. Sanayi sektörü için, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için bu yükümlülük ve çevresel önlemlerin getireceği ağır maliyetler, bu tür işletmelerin piyasadaki rekabet edebilirliklerinin sorgulanmasına sebep olabilmektedir. Ancak çevresel teknolojilerin her alanında en ayrıntılı mevzuata sahip ülkelerde (Almanya) bile çevresel koruma tedbirlerinin rekabete zarar vermediği görülmektedir. Bunun en önemli sebebi, bu tür ülkelerin temiz enerji üreten ülke konumunda olmasıdır. Dolayısıyla istenilen süreçte "temiz üretim" ile elde edilecek yüksek standartlar için gerekli yasal çerçevenin oluşturulması gerekmektedir.

Türkiye, AB ile mevzuat uyumu çalışmalarını sürdürmektedir. Bu, Türkiye için daha verimli üretime geçilmesine imkân sağlayacaktır. Yasal düzenlemelerin, aynı zamanda uluslararası rekabet gücünü artırıcı, yüksek kalitede teknolojik dönüşümü destekleyici yönde olması önemlidir. Bu konuda, Devlet Planlama Teşkilatı'nın 2007-2013 dönemi için hazırladığı "Dokuzuncu Kalkınma Planı", sektörler düşünülerek rekabetçi ortamı koruma prensibiyle hazırlanmıştır. Planın çevresel değişimin

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

çok boyutlu olduğu vurgulanmakta olup, ekonomik büyümenin ve sosyal kalkınmanın yanı sıra çevrenin korunması ile beraber rekabet gücünün artırılması ön plana alınmıştır. Türkiye için özellikle çevre koruma politikalarında, AB'ye uyumda yüksek kalite standartları getireceği düşünülmektedir. Rekabetin etkilenme boyutu, daha çok ürün farklılığının seviyesi, talepte fiyat esnekliği, yerel piyasaya karşı ulusal/uluslararası piyasanın boyutu ve kayıt dışı ekonomidir.

Bugün AB tarafından çevreci teknolojilerin kullanımı ve geliştirilmesi, özellikle teşvik edilmektedir. Nitekim daha temiz ve çevreci teknolojilerle üretilen ürünlerin kullanımı, gelecekte İç Pazar'da dolaşımda olan ürünlerin standart ve özellikleri arasında belirleyici olacaktır. Bugün bile gelişmiş pazarlarda çevreci ürünlere yönelimin giderek arttığı gözlemlenmektedir. Dolayısıyla Türkiye'nin ticaretinin yaklaşık yarısını gerçekleştirdiği AB pazarında rekabetçi gücünü koruması ve artırması için çevre müktesebatı kapsamındaki düzenlemeleri hayata geçirmesi gerekmektedir.

AB sürecinde, istenilen standartları getirecek yeni projelerin geliştirilmesinin altyapısını oluşturacak yatırımların doğru planlanması, yatırım yapan işletmeleri ulusal ve uluslararası standartlarda ihtiyaçlara cevap veren işletmeler haline getirecektir. Böylece Türkiye sanayisi rekabet gücünü daha da artıracaktır. Çevre standartlarının geliştirilmesi ile Türk ürünleri, bu alanda tüm dünyada öncü rol oynayan AB'de hızla gelişen yeşil ekonomi içinde yerini alabilecektir.

KAYNAKÇA

Karl D. Borchart, "Topluluk Hukukunun ABC'si", Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği, 1995.

P. Craig ve G. De Burca, "EU Law; Text, Cases and Materials", Oxford University Press, 1998.

İktisadi Kalkınma Vakfı Müktesebat Uyum Serisi, "AB Mevzuatına Uyumun Ekonomik, Siyasi ve Sosyal Yaşama Etkileri", İKV Yayınları, Mayıs 2001.

İktisadi Kalkınma Vakfı Müktesebat Uyum Serisi, "Avrupa Birliği'nin Ortak Dışişleri ve Güvenlik Politikası ve Türkiye'nin Uyumu", İKV Yayınları, Mayıs 2002.

İktisadi Kalkınma Vakfı Müktesebat Uyum Serisi, "Kişilerin Serbest Dolaşımı Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu", İKV Yayınları, Ekim 2002.

İktisadi Kalkınma Vakfı Müktesebat Uyum Serisi, "Avrupa Birliği'nin Gümrük Birliği, Malların Serbest Dolaşımı, Ortak Dış Ticaret Politikaları ve Türkiye'nin Uyumu", İKV Yayınları, Mart 2002.

İktisadi Kalkınma Vakfı, "AB ve Türkiye-AB İlişkileri Temel Kavramlar Rehberi", Yayın No: 172, Mayıs 2003.

Senem Aydın, İktisadi Kalkınma Vakfı, "Türkiye'nin Tam Üyeliğinin Avrupa Birliği'ne ve Türkiye'ye Katkıları", Yayın No: 168, Mayıs 2002.

Senem Aydın ve Can Köstepen, İktisadi Kalkınma Vakfı, "AB Tam Üyeliğinin Türkiye Vatandaşlarına Sağlayacağı Faydalar", Yayın No: 173, Ekim 2003.

Bahadır Kaleağası, "Avrupa Yolunun Haritası, Brüksel Seyir Defteri", Dünya Yayıncılık, Mart 2003.

Hüseyin Pazarıcı, "Uluslararası Hukuk Dersleri, II. Kitap", Turhan Kitabevi, Ocak 1998.

Gürol Özcüre, "Avrupa Birliği'nin Sosyal Politikası ve Türkiye", Derin Yayınları, İstanbul, 2010.

Gülören ve Ünal Tekinalp (Atamer/Oder/Oder/Okutan), "Avrupa Birliği Hukuku", Beta Yayınevi, İstanbul 2000.

Brian White, "Understanding European Foreign Policy", Palgrave, 2001.

İNTERNET ADRESLERİ

Avrupa Adalet Divanı

<http://curia.eu.int>

Avrupa Birliğı Türkiye Delegasyonu

<http://www.avrupa.info.tr/tr/en/ana-sayfa.html>

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Avrupa Komisyonu

http://ec.europa.eu/index_en.htm

Avrupa Konseyi

<http://www.coe.int>

İktisadi Kalkınma Vakfı

<http://www.ikv.org.tr>

T.C. Avrupa Birliğı Bakanlığı

<http://www.abgs.gov.tr>

T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

<http://www.sanayi.gov.tr>

T.C. Dışişleri Bakanlığı

<http://www.mfa.gov.tr>

T.C. Ekonomi Bakanlığı

<http://www.ekonomi.gov.tr>

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

<http://www.tubitak.gov.tr>

Türkiye İstatistik Kurumu

<http://www.tuik.gov.tr>

United Nations Conference for Trade and Development

<http://www.unctad.org>

